Milliyet
ÇOCUK
27 Ağustos 1984 • Sayı:35 • 60 Lira

ZAFER BAYRAMINI KUTLUYORUZ

TÜRK TİCARET BANKASI
İŞBİRLİĞİ İLE HAZIRLANAN
BİLİM DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ
Eki ile

KARACAN YAYINLARI SUNAR

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

"Tarihi yaşayarak öğrenin!"

ŞARLMAN, FRANK KRALLIĞI'NI NASIL İMPARATORLUK HALİNE GETİRDİ?

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5 sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

22. SAYI Çıktı aldınız mı?

18. sayımızdaki "Her Hafta Bir Bisiklet" kampanyası çekilişimizi Ferda Esin (Sahrayı Cedit, Tek Gıda İş Yapı Koop. A-1 Blok, Kat: 9 Daire: 50 - Erenköy/İstanbul) adlı okurumuz kazanmıştır. Kendisini kutlarız.

HER HAFTA BİR BİSİKLET

Yandaki kuponda sorduğumuz soruyu cevaplayıp, kuponu 7 gün içinde elimize geçecek şekilde adresimize gönderen okurlarımız arasında yapacağımız çekilişte kazanan 1 okurumuza Pinokyo bisiklet armağan ediyoruz.

Sorduğumuz sorunun cevabını Resimlerle İnsanlık Tarihi Ansiklopedisi'nin 22. sayısı olan Ortaçağ/I Şarlman Dönemi'nde bulabilirsiniz.

Adresimiz:

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ
Bisiklet çekilişi kampanyası [22]
Karacan Yayınları Cağaloğlu/İstanbul

Adı: .....

Soyadı: .....

Adresi: .....

.....

.....

Soru: Verdün Antlaşması hangi tarihte imzalandı?

Yanıt:

a) 771 ☐ b) 800 ☐ c) 843 ☐

Milliyet
ÇOCUK

İmtiyaz Sahibi:
AYDIN DOĞAN

Genel Müdür
MUHİTTİN KÂZIMOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MEHMET İLKORUR

Teknik Sekreterler
AYSEL UĞUR
NACİ ÖZDAĞLI

Teknik Danışman
YETKİN ALDİNÇ

●

Adres:
MİLLİYET ÇOCUK DERGİSİ
Milliyet Yayınları
Prof. Kâzım İsmail Gürkan Cad. No: 10
Cağaloğlu-İSTANBUL

●

Dergimize gönderilen yazılar, yayımlansın yayımlanmasın iade edilmez...

●

Telefonlar:
526 83 86 - 520 83 94
528 42 67 - 528 55 76

●

Abone ve Satış İçin Başvuru:
Milliyet Çocuk Dergisi
Satış Servisi,
Cağaloğlu - İSTANBUL

●

Abone Koşulları:
Yıllık: 3640 .— TL.
Altı Aylık: 1820 .— TL.

●

Milliyet Yayın A.Ş.
Ayazağa
Ofset Tesisleri'nde
hazırlanmış ve basılmıştır.

●

Türkiye'de Satış Fiyatı:
60 Lira

Kıbrıs'ta Satış Fiyatı:
80 Lira

27 Ağustos 1984
Yıl: 13 Sayı: 35 Cilt: 3

Bizden Size

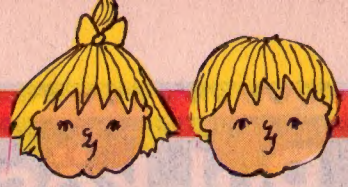

"30 AĞUSTOS" ZAFERİNİ KUTLUYORUZ

*HER savaşın bir barışı, her barışın, yüklendiği güzel günlere giden aydınlık ve nurlu amaçları vardır. Savaşların yıkan, yakan ve yok eden işlevleri, insanın ve namlunun öfkesi sona erince, önümüzde beliren görüntü, yıkık bacaların ve iskeletleşmiş yapıların ardından doğmaya başlayan "**Gelecek Güneşi**"dir.*

*İşte **30 Ağustos Zaferi** de böyle bir geleceğin müjdüsü ve onu izleyecek birçok güzel ve aydınlık günlerin habercisidir. **Mustafa Kemal**, ilk basamağı Samsun'dan başlayarak İzmir kıyılarına kadar uzanan büyük savaşımını verirken, bu yeni yolun, insanların içine ferahlık veren özgür ve mutlu yaşamını da görmüş olacaktır.*

***Başkomutanlık Meydan Savaşı**'nın, Türk askerini zaferi ile sonuçlanmasından sonra, onun İzmir rıhtımlarında sonuçlanan büyük ülküsü ve ardından söylediği, "**Askeri zaferler, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa uzun ömürlü olamazlar.**" sözü, bize savaşların arkasında yatan büyük gerçeği vurgulamaktadır.*

***30 Ağustos 1922** zaferinin kazanılmasından sonra başlayacak olan yurdu onarma ve yücelime savaşımı uzun yıllarımızı alacaksa da, Türkiye'mizin bugünkü kıvanç verici duruma gelmesi, hepimizin göğsünün kabarmasına neden olacaktır.*

*İşte **30 Ağustos 1984** tarihi yurdumuzun temellerini atan büyük savaşımın 62. yıldönümüdür sevgili okurlarımız.*

*YAZ Tatiliniz Bizden kampanyamızla, 15 gün süreyle **Bodrum** Met Kamping tesislerinde parasız yaz tatili yapan 20 okurumuz, tatillerini tamamlayarak İstanbul'a döndüler. Bu arkadaşlarınızın gezi izlenimlerini önümüzdeki sayılarımızda, **Okurdan Okura** köşemizde yayımlayacağız.*

*İç sayfalarımızda yayımlanan, "**Pul Köşesi**"nde, ileride bir de Pul Kulübü kurarak, bütün pulcu **Milliyet Çocuk** okurlarını aynı çatı altında toplamaya çalışacağımızı, sizlere önceki sayılarımızda duyurmuştuk. Bu amaçla, sizlere bir de özel Pul Kulübü Kartı hazırlıyoruz. Bu konuda geniş bilgiyi sizlere önümüzdeki hafta vereceğiz.*

Esenlik dileklerimizle...

Okurun Sesi

Bu sayfada yayınlanacak dilek ve eleştirilerinizi içeren mektuplarınızı "**Milliyet Çocuk Dergisi, Okurun Sesi Cağaloğlu-İstanbul**" adresine bekliyoruz.

Derginizi 5 senedir sürekli almakta ve her bir sayısını beğeni ile okumaktayım. Yayınlamakta olduğunuz Red-Kit, Beşler Çetesi, Kahraman Pilotlar adlı eserlerinizi zevkle okuyorum. Sizden ricam, dergi içindeki kahramanların posterlerini yayınlamanız.

Yalçın Arslan (Sakarya)

Derginizi her hafta almaktayım. İçindekileri zevkle ve heyecanla okuyorum. Sizden ricam eskisi gibi öykü yarışması yapmanızdır.

Kahraman Sırmalı (İstanbul)

Derginizi beş, altı aydan beri almaktayım. Red-Kit ve Cimcimeyi çok seviyorum. sizden ricam futbol takımlarının posterlerini yayımlamanızdır.

İrfan Keles (Diyarbakır)

Derginizi uzun süreden beri alıyorum. Red-Kit ve Cimcimeyi seviyorum. Sizden isteğim. ingilizce çizgi roman yayınlamanızdır.

Volkan Başaran (Edirne)

Derginizi severek okuyorum. Sizden isteğim Armağan Yağmuru ve Mırnav'ı tekrar yayınlamanız.

Banu Yüksel (İzmir)

İÇİNDEKİLER

Bizden Size 3
Pul 4
Bob Morane 5-8
Parmak Çocuk 9
Bilim Dünyası 10
Öykü-Şiir 12-13
Bilmece 14
Red-Kid 15-18
İlginç Öyküleriyle Buluşlar 19
Okunacak Kitaplar . . . 20-21
Robin 22
Okurdan Okura 24-25
Bilmece 26
Mırnav 27-30
Bir Gökyüzü 31-32
Afacanlar 33-36
Dünyanın Dört B 37-38
Profesyoneller 39-42

Pul köşesi

İSVEÇ: İsveç Posta İdaresi tarafından tedavüle çıkarılan 6'lı gravür serisi.

LIECHTENSTEIN

Dünyanın en küçük ülkelerinden biri olan Liechtenstein, pul satışlarından her yıl önemli bir ölçüde gelir elde eder. Bu ülkenin pulları, birçok pulcunun defterlerinde büyük bir yer tutar. Liechtenstein'in pullarına olan bu ilginin bir nedeni de, pullarının baskılarındaki olağanüstü kalitedir.

Liechtentein Posta İdaresi ise sizlere fotoğrafını sunduğumuz, pulların hazırlanışı ve baskılarını gösteren tematik bir seriyi tedavüle çıkararak, kendi reklâmını da yapıyor...

ÇİN HALK CUMHURİYETİ

Çeşitli ülkelerin posta idareleri, zaman zaman çıkardıkları serilerde, ülkelerindeki tarihi anıtları da tanıtırlar. Örneğin, Çin Halk Cumhuriyeti Posta İdaresi'nin bir süre önce tedavüle çıkardığı, "Anıtlar" serisi altı puldan oluşuyor. Sizlere altısının resimlerini sunduğumuz bu tematik seride, ülkenin çeşitli yerlerindeki tarihi anıtların resimleri yer alıyor...

SORUN SÖYLEYELİM

Milliyet Çocuk Dergisi'nde bir **"Pul Köşesi"** açtığınız için çok teşekkür ederim. Sizden, Japonya Posta İdaresi'nin adresini öğrenmek istiyorum.

Recep Koç (İzmir)

Bize yazdığınız için biz de size teşekkür ederiz sevgili okurumuz. Aşağıda, size istediğiniz bilgiyi veriyoruz.

JAPONYA

Tokyo Central Post Office Philatelic Section
CPO Box 888 Tokyo, 100-91 Japan

Avustralya Posta İdaresi tarafından tedavüle çıkarılan 5'li kutup serisi.

BOB MORANE Süper Komando 1

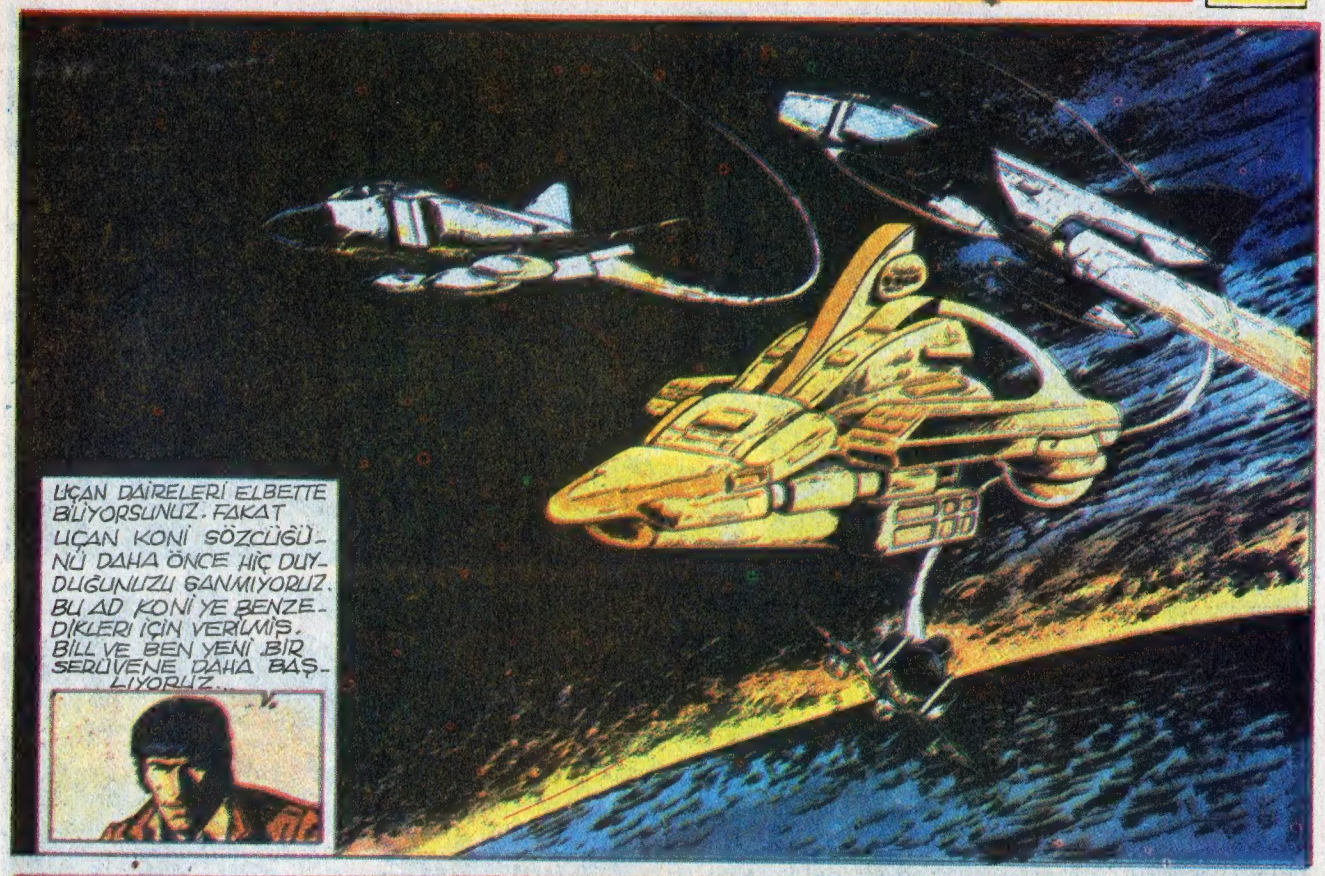

BOB MORANE Süper Komando

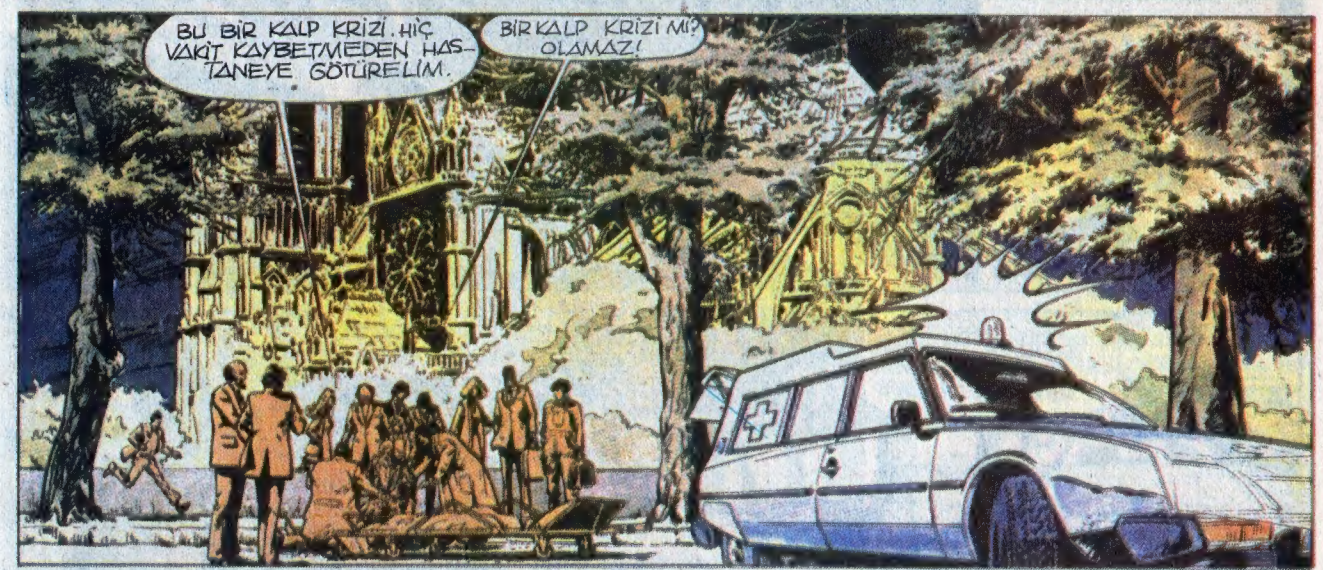

BOB MORANE Süper Komando

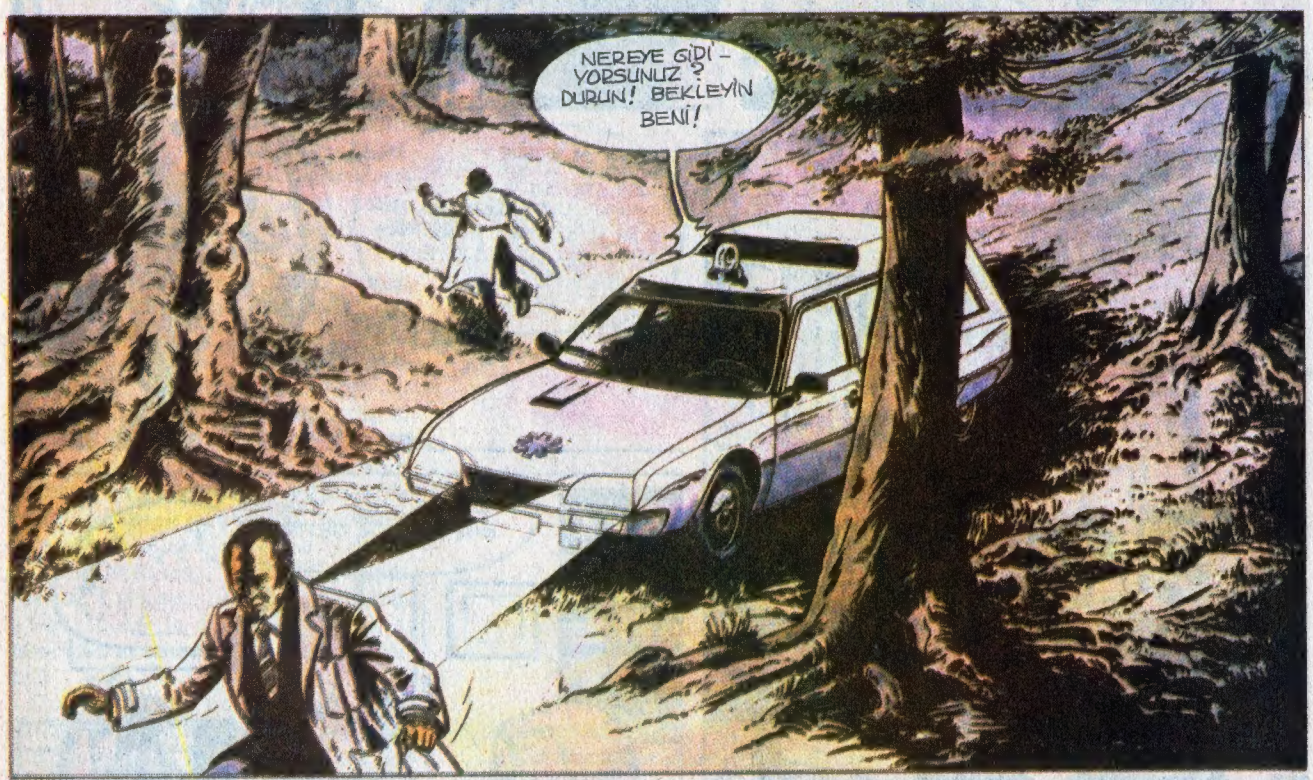

BOB MORANE Süper Komando

PARMAK ÇOCUK

12

Geçen Sayının Devamı

Parmak Çocuk Anne Babasının Yanında

Tak tak!

— Kim o? diye üzgün bir kadın sesi işitilmiş evciğin içinden.

Parmak Çocuğun yüreği hızla çarpmaya başlamış.

— Benim... Ben... demiş. Oğlunuz Parmak Çocuk!

Bu sesi işiten kadıncağız kulaklarına inanamamış. "Düş görüyorum galiba... demiş kendi kendine. Oğlumu tekrar görmek mutluluğuna erecek miydim?"

Tak tak! diye ikinci kez kapıyı çalmış Parmak Çocuk.

— Ben geldim anneciğim, demiş. Kayboldu sandığınız Parmak Çocuk geldi!

Kadıncağız bakmış ki durum gerçek, titreye titreye gidip kapıyı açmış. İkisi de o kadar mutlularmış ki bir süre konuşamamışlar.

Bir süre kucaklaşıp sarılmışlar. Birden Parmak Çocuğun yüzünü bir keder kaplamış. "Babam nerede?" diye sormuş. "Merak etme," demiş annesi. "Neredeyse gelir." Bu sırada Parmak Çocuğun babası çıkagelmiş.

Oğlunu böyle sağlıklı görünce adamcağız az kalsın düşüp bayılacakmış.

Parmak Çocuk anne ve babasıyla birlikte bu küçük evcikte o kadar mutlularmış ki kral o koca sarayında, periler sultanı o uçsuz bucaksız göklerinde bu kadar mutlu olamazmış.

İyice özlemlerini giderdikten sonra Parmak Çocuk getirdiği altını göstermiş. "Senden değerli altın olur mu?" diye annesi yeniden oğluna sarılmış.

Parmak Çocuk başından geçenleri bir bir anlatmış ve geri döneceğine söz verdiğini söylemiş. Anne ve babası bu duruma çok üzülmüşler ama Parmak Çocuğun verdiği sözden dönmesine de gönülleri razı olmamış. Yine de iki gözleri iki çeşme ağlamaya başlamışlar. Bir yandan da "Ne yapalım yavrum, söz verdiğine göre gitmen gerek! Haydi sağlıcakla git!" diyorlarmış.

Akşama doğru annesi Parmak Çocuk için yolluk hazırlamış ve sonra da vedalaşmışlar. Kapıyı açıp Parmak Çocuğu uğurlayacaklarken bir de ne görsünler... Periler sultanı oradaymış...

— Oğlunuzu hiç merak etmeyin, demiş alçak sesle periler sultanı. Oğlunuz geri dönecek. Siz mutlu olmaya değer insanlarsınız. Yiğitsiniz ve iyi yüreklisiniz. Şimdi üzülmeyi bırakın da bana inanın!"

Periler sultanı sonra Parmak Çocuğu kaptığı gibi göklere doğru havalanmış.

Periler sultanının sarayına geldikleri zaman:

— İş burada bitmiyor demiş, periler sultanı. Ben kral ve kraliçeye söz verdim. İyileştiğin zaman seni alıp onların yanına götürecektim. Sözümü tutmam gerek, değil mi?

— Elbette, demiş Parmak Çocuk. Elbette...

Sonra da derin derin içini çekmiş.

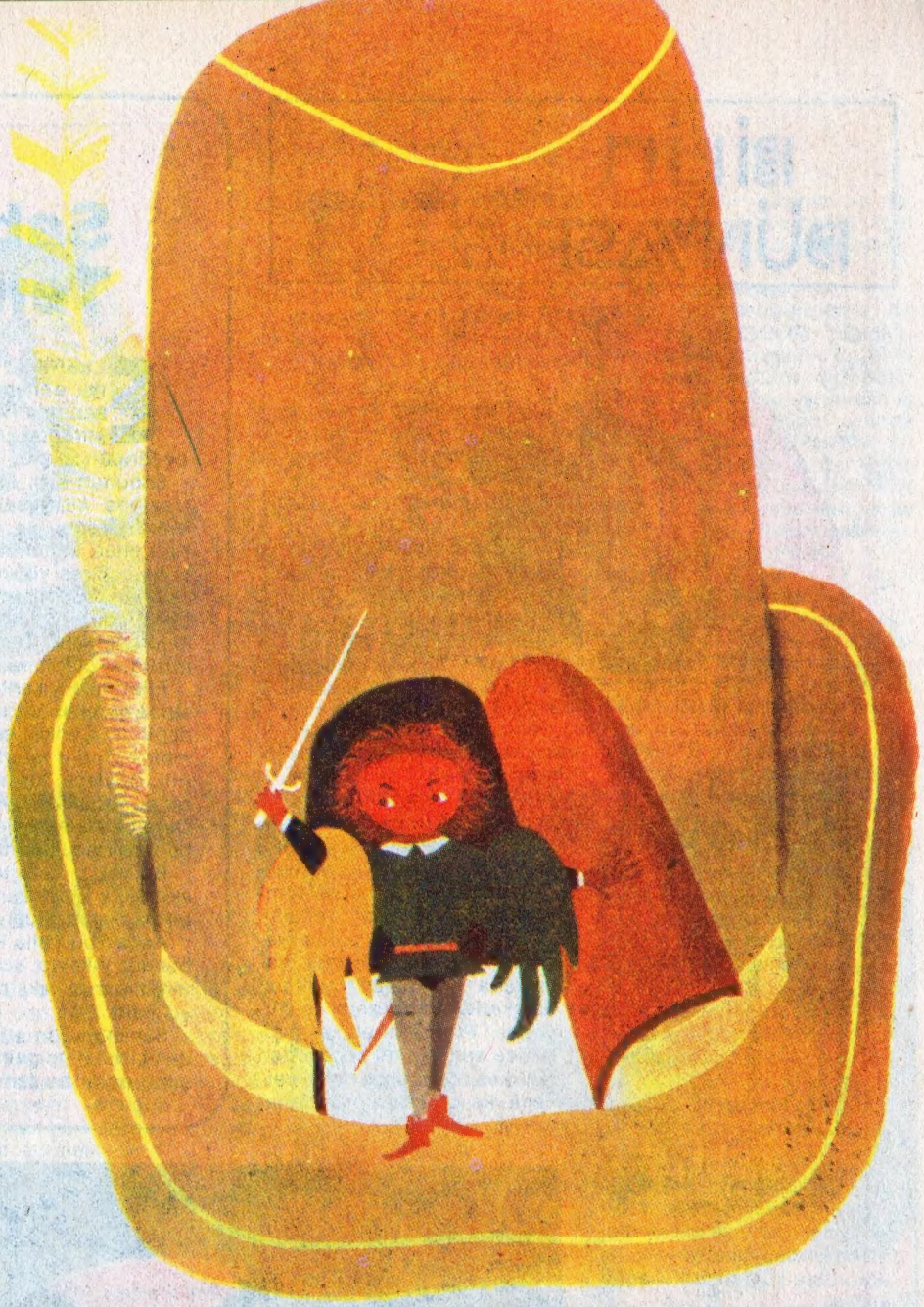

Parmak Çocuğun Başına Gelenler

Bir sabah rüzgâr kralın sarayına doğru eserken periler sultanı hemen Parmak Çocukla vedalaşmış ve onu kralın sarayına doğru esen rüzgâra teslim etmiş.

Parmak Çocuk, suyun üzerinde sürüklenen bir mantar parçası gibi rüzgârın önünde sürüklenmeye başlamış. Az sonra periler sultanının sarayı gözden yitip gitmiş.

Parmak Çocuk zaman zaman çok hızlı gittiğini farkediyormuş. "Biraz yavaş essen!" diyormuş rüzgâra ama rüzgâr dinler mi? İstediği gibi ve deli deli esiyormuş rüzgâr. Yere kolayca inebilsin diye periler sultanı Parmak Çocuğa küçücük bir şemsiye vermiş.

sürecek

BİLİM DÜNYASI

YELKENLİ KAYAK

FRANSA'nın Mont Blanc dağlarında kayakçılıyla ünlü Georges Battenbourg bir yelkenli kayak geliştirdi. Kayakların hızıyla ve rüzgârın itiş gücüyle şişen bu yelkenli ilk başta çevresindekilerin şaşkınlık dolu bakışlarıyla izlendi. Battenbourg yelkenli kayağıyla tepeden aşağıya inerken roman kahramanı sihirbaz Mandreke ya da Drakula'yı andırıyordu. Oysa, Battenbourg bunun bir oyuncak olmadığını, kayaklara bağlanan yelkenin teknik bir parça olduğunu ve ancak diplomalı profesyonel kayakçılar tarafından kullanılabileceğini söyledi.

Kayakçının bileklerine dizlerine ve topuklarına bağlanan bu yelkenlinin görevi havayla şişerek, havanın basıncıyla harekete geçmek. Körük deliği sayesinde de hava akımının dağılması önleniyor. Yelkenli kayak kayakçının özellikle virajları dönerken kendini hafif hissetmesine yarıyor. Bir özelliği de hız dengesini sağlaması: Örneğin çok dik bir yamaçtan inerken kayakçının hızı ister istemez saaatte 100 kilometreyi geçerken, yelkenli kayaklarla dik inişlerde, hiz saatte 70 kilometrede dengelenebiliyor.

Bu kolaylıkların yanısıra bir de eğlenceli bir özelliği var yelkenli kayağın: Kayakçı tümseklerden geçerken hafifçe havaya kalkarak uçuşa geçer gibi oluyor. Bu özelliğinden ötürü Avrupa kayak okulları eğitim amacıyla yelkenli kayaktan yararlanmaya başladılar bile. Öğrenciler tümseklerde havalanan yelkenli kayaklarıyla daha sonra yarışlar sırasında normal kayaklarla yapmaları gereken hareketlere alışkanlık sağlıyorlar. Profesyonel kayakçılar ise sert eğimli tepelerden tehlikesizce inmek için yelkenli kayaklardan yararlanacaklar.

Sabun Nasıl Temizler?

ELLERİMİZ kirli kirli sokaktan eve geldiğimizde, annemizden ilk işittiğimiz söz, ellerimizi sabunla iyice yıkamamızdır. Sabun, ne kadar kirli olsak da, biliriz ki bizi temizler. Ama hiç düşündünüz mü, sabun nasıl temizler?

Sabunun sırrı, genellikle yağlı kir maddeleri ile su arasında kimyasal bir aracılık yapabilmesidir. Su, kendi başına ele alındığında, yağlar ile birleşemez. Kirli eller, sabunsuz sade suyla yıkandığında, ne kadar yıkanırsa yıkansın, kirler çıkmaz. Çünkü su molekülleri, kir molekülleri üzerinde akıp gider, onları yerlerinden oynatmaz. Bu durumda eller olduğu gibi kirleriyle kalır. Temizlik yapılmamış olur. Tam bir temizliğin olabilmesi için, sabuna gereksinim vardır.

Ellerimizi yıkarken, hep sabunu ellerimizin çevresinde hareket ettirmemiz söylenir. Bu, hiç de nedensiz değildir. Çünkü, sabun molekülleri, bir uçlarıyla yağ moleküllerini tutarlar, öteki uçlarıyla da su moleküllerini. Böylece, kir moleküllerinin etrafında,arasına ince bir su tabakasının girebileceği tabakalar oluştururlar. Devamlı hareket ile, bu tabakalar suyla birleşerek sabun baloncuklarını meydana getirir.

Bu yolla, deri ile kir tabakası arasına girebilen su akımı, kir tabakasını deriden söküp alabilir, kir de suyla birlikte akıp gider.

Ancak bu yolla kirli eller temizlenebilir. Yoksa, sabunsuz yıkayıp, aceleyle kurulanan eller hiçbir zaman temiz olmaz, aksine, kirler temizlenmediği için, yapışır kalır.

Sabun bugün artık temizliğin en önemli koşullarından biri haline gelmiştir. Sahip olduğu kimyasal birleşimi, onun bu temizleyici özelliğini oluşturmaktadır.

ROBOT SATRANÇ

SATRANÇ iki kişinin karşılıklı, üzeri karelere ayrılmış bir tahta üzerinde oynadıkları bir oyundur. Bu oyun toplam otuz iki taşla oynanır. Oyunculardan her birinin on altı taşı vardır. Bu taşlar sekiz piyon, iki kale, iki at, iki fil, bir şah ve bir vezirden oluşur.

Satrançın vatanı İran'dır. Satranç ile ilgili en eski bilgilere, İranlı şair Firdevsi'nin Şahname adlı eserinde rastlanır. Firdevsi'nin bi eserinin yazılış tarihi 1020 dir. Bu da satrançın ne kadar eski bir oyun olduğu hakkında yeterli bilgi vermektedir. Bugün satrançta kullanılan bazı deyimler, Farsça'dan gelmektedir. Oyun daha sonra Araplar'a geçtiği için buna bazı Arapça deyimler de katılmıştır.

Satrançın Batı dünyasına geçişi ve yaygın bir biçimde oynanmaya başlanması ancak 9. yüzyıldan sonra olmuştur. Avrupa kıtasında satrançın oynandığı ilk yerler Sicilya ve İspanya'dır. 12. yüzyıla kadar ancak Güney ve Orta Avrupa'da yayılan satranç, daha sonra İngiltere'de oynanmaya başlamış ve giderek bütün dünyaya yayılmıştır. Çok eski bir geçmişi olan bu oyun hala sevilen ve oyun olarak güncelliğini yitirmeyen bir niteliğe sahiptir.

Bu oyunun bir özelliği de 1851'den beri dünya şampiyonaları düzenliyor olmasıdır. İlk kez 1851'de düzenlenen dünya şampiyonasında Anderssen almıştır. O zamandan beri de bu şampiyonalar sürmektedir.

Oyunun bitişi ve taraflardan birinin kazanışı "şah mat" terimiyle ifade edilir. Bu "kral öldü" anlamına gelmektedir.

Bugün çok değişik satranç çeşitleri vardır. 20. yüzyılın bir elektronik çağı olması satrançı da etkilemiştir. Bir kişinin tek başına oynayabildiği bilgisayarlı satrançlar bugün çok rağbet görmektedir. Böylece iki kişilik olan bu oyun, tek kişinin de oynayabileceği bir oyun haline dönüşmüştür.

Son zamanlarda Amerika Birleşik Devletleri'nde daha değişik bir satranç yapılmış. Bu yeni tür satrançta mekanik bir kol satranç tahtası üzerinde hareket ederek taşları oynatıyor. Yani artık satranç oynayan kişilerin kollarını bile kıpırdatmaları gerekmiyor.

Elektronik çağının getirdiği yeniliklere böylece bir yenisi daha eklenmiş oluyor. Ama acaba satranç oynamaktan alınan zevk, mekanik bir kolla olabiliyor mu?'

ŞEKER PANCARI

BUGÜN bilinen pancar türleri olan şekerpancarı ve salatalık pancarın izine eski uygarlıklarda rastlamak olanaksızdı. Klasik Yahudi edebiyatında sözü edilmediği gibi Sanskrit ve Çin uygarlıklarında da görülmüyor. Aslında Yunan ve dolayısıyla Latince "beta" olarak adlandırılan pancar, Akdeniz'in tabanında, büyük bir olasılıkla yosun türü olan **"betamaritima"**dan türemiştir. Bu alan Akdeniz'den Hindistan'a ve Doğu'ya ve Atlantik Okyanusuna doğru genişler.

Pancarın etli köklerini ilk bulup ortaya çıkaran **Ermolao Barbaro** adlı bir Venedikli olmuştur. 1945'teki bu buluştan sonra 1542 de Fuchs'un **"Bitkiler Tarihi"** kitabında bu endüstriyel bitkiden söz edilmektedir. "Beta" Almanya'dan İtalya'ya 1500 yıllarında gelmiştir. Aslında bu devirden önceki botanikle ilgili hiçbir kayıtta adı geçmemektedir.

Türün Özellikleri

Özellikle şekerpancarına bir göz atarsak küçük yapraklı, büyük ve uzun saplı bir bitki olduğunu görürüz. Çiçekleri küçük, yeşil ve gruplaşmış olup bitkinin ikinci yılında ortaya çıkarlar. Meyveleri siyahımsı ve serttir ve her kökte en az beş tane bulunur. Kök büyük ve eli olup sarı ya da beyaza çalar. Şeker bakımından zengindir. (%20)

Yetiştirme Tekniği

Şekerpancarı ilkbaharda ekilir. Toprak iyi işlenmiş gübrelerle kuvvetlendirilmiş olmalıdır. Yetişme devresinde bitkinin çevresindeki zararlı otların temizlenmesine özen gösterilmelidir. Daha sonra parazitlere ve zararlı böceklere karşı ilaçlanmalıdır.

DUMAN ALARMI

AMERİKA Birleşik Devletleri'nde yeni geliştirilen bir alarm sistemi, özellikle yangına karşı uyarıcı amacıyla kullanılmaktadır. İçlerinde bir mini-bilgisayar olan bu ufak kutular herhangi bir dumana karşı uyarı sinyalleri vermekte ve kırmızı bir ışık yaymaktadır. Üretici firma, bu minik aygıtın özellikle Las Vegas'daki ünlü otel yangınından sonra bir zorunluluk olarak üretimine geçildiğini belirtiyorlar.

Evde, garajda ya da iş yerinde hemen her tarafa yerleştirilebilecek biçimde yapılan bu alarm aygıtı 9 voltluk pille çalışmaktadır.

30 AĞUSTOS 1922
YENİ ÇAĞLARIN AÇILIŞI

Mümtaz Zeki TAŞKIN

HER savaşın bir barışı, her barışın, yüklendiği güzel günlere giden aydınlık ve nurlu amaçları vardır. Savaşların yıkan, yakan ve yok eden işlevleri, insanın ve namlunun öfkesi sona erince, önümüzde beliren görüntü, yıkık bacaların ve iskeletleşmiş yapıların ardından doğmaya başlayan "Gelecek Güneşi"dir.

İşte 30 Ağustos zaferi de böyle bir geleceğin muştusu ve onu izleyecek birçok güzel ve aydınlık günlerin habercisidir.

İnönü'nde, Sakarya'da ve Dumlupınar'da gürleyen ağır topların düşmanı yıldıran ve kahreden sesi, aynı zamanda güzel günlerin, parlak ve ışıklı geleceklerin de mutluluğunu ilan eder.

Mustafa Kemal, ilk basamağı Samsun'dan başlayarak İzmir kıyılarına kadar uzanan büyük savaşımını verirken, bu yeni yolun, insanların içine ferahlık veren özgür ve mutlu yaşamını da görmüş olacaktır.

Başkomutan Meydan Savaşı'nın, Türk askerinin zaferi ile sonuçlanmasından sonra, onun İzmir rıhtımlarından nihayete eren büyük ülküsü ve arkasından söylediği: "Askeri zaferler, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa uzun ömürlü olamazlar." sözü, bize savaşların arkasında yatan büyük gerçeği de vurgulamaktadır.

30 Ağustos 1922 zaferinin kazanılmasından sonra başlayacak olan yurdu onarım ve yüceltme savaşımı uzun yıllarımızı alacaksa da, Türkiye'mizin bugünkü kıvanç verici duruma gelmesi, hepimizin göğsümüzün kabarmasına da neden olacaktır.

İşte bunun için diyoruz ki, her savaşın yıkan, yakan işlevi sona erdiği zaman, yepyeni çağların perdesi gözlerimizin önüne açılır. Bu tablolar göz alıcı, ışıklı parlak, aydınlık, güneşli ve mutlu tablolardır.

Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'ndan üstün çıkmasından başlayarak günümüze kadar geçirdiği çeşitli evrelerini şöyle bir gözönüne getirirsek bu tabloların niteliği kendiliğinden ortaya çıkar:

a) Zafer kazanılmıştır.
b) Yaralar sarılacaktır.
c) Halifelik kaldırılır.
ç) Devrimler birbirini izler.
d) Laiklik ilkesi benimsenir.
e) Tekkeler kaldırılır.
f) Şapka Devrimi,
h) Alfabe Devrimi.
ı) Öğrenim Eşitliği.
i) Medeni Yasa.
j) Kılık-kıyafet Devrimi.
k) Dil Reformu.
l) Tarih Reformu.

Büyük Atatürk, bize uygar bir dünya için gerekli tüm temel taşları, yerli yerine, sağlam bir biçimde yerleştirdikten sonra, büyük aşama ve atılımlar geçirerek bugünlere geldik.

Ben, şuna inanıyorum ki, Türkiyemiz için "Yeni Bir Çağın Açılışı", Kurtuluş Savaşı'mızın en son atılan kurşunuyla hemen başlar.

GARP CEPHESİ KUMANDANLIĞI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları!

Afyonkarahisar-Dumlupınar büyük meydan muharebesinde zalim ve mağrur bir ordunun anasırı asliyesini inanılmayacak kadar az bir zamanda imha ettiniz. Büyük ve necip milletimizin fedakârlıklarına lâyık olduğunuzu ispat ediyorsunuz. Sahibimiz olan büyük Türk milleti istikbalinden emin olmaya haklıdır. Muharebe meydanlarındaki maharet ve fedakârlıklarınızı, yakından müşahede ve takibediyoruml. Miletimizin hakkınızdaki takdiratına dalâlet etmek vazifemi mütevaliyen ve mütemadiyen ifa edeceğim.

Başkumandanlığa teklifatta bulunulmasını cephe kumandanlığına emrettim.

Bütün arkadaşlarımın Anadolu'ya daha başka meydan muharebeleri verileceğini nazarı dikkate alarak ilerlemesini ve herkesin kuvayı akliyesini ve menabii celâdet ve hamiyetini müsabaka ile ibzale devam eylemesini talebederim.

Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan
M.Kemal

Büyük Tarruzdan bir süre önce Başkumandan Atatürk ve Garp Cephesi Kumandanı İnönü.

Daha önce de belirttiğim gibi, yeni çağların açılışı, bir devrin kapanışı ve yepyeni bir devrin başlangıcı, hep birbirine bağlı, zincirleme birtakım mutlu olgulardır.

Eğer bugün Türkiye'nin dünya dengesinde hatırı sayılır güçlü ve etkili bir yeri varsa, bunu yeni çağlara ayak uydurmamızda aramalıyız. Temelin verdiği sağlamlık örneğini yakın zamanlarımızda nasıl saptadıysak, bundan sonraki yaşamımızda da bunu güçlü bir biçimde duyacak ve hissedeceğiz.

30 Ağustos 1932'de ve onu izleyen 9 Eylül İzmir rıhtımlarında son bulan Kurtuluş Savaşı'mızda filizlenen rengarenk bir "Özgürlük Çiçeği", bugün tüm görkemiyle gözler kamaştırıyor ve göğüslerimizi, onun ılık ve sıcak kokuları dulduruyor.

Bu çiçek, özgürlük rüzgarlarıyla serinlemiş, mutluluk kokularıyla donanmış, renklerini Anadolu'nun, o insanın gözünü ve gönlünü dolduran içaçıcı, ruh okşayıcı çiçeklerinden almış.

Bu, "Özgünlük Çiçeği" toprağında Türk anasının sevgisi, Türk çiftçisinin alınteri, Türk insanının dünyaları kucaklayan zekası olduğu için boy atmış ve yeşermiştir.

Her 30 Ağustos'un gelişinde ve kutlanışında Türk çocuklarının aziz kanlarının ve yaşamı hor görürcesine kendilerini bu ülkeye adayışlarının anlamlı katkılarını bulur, onları saygı ve sevgiyle anımsarım.

30 Ağustos 1984 tarihi, yurdumuzun temellerini atan büyük savaşımın 62. yıldönümüdür. Türk çocukları, bugünlere nerelerden geldiğimizi öğrenmenin ve bilmenin bilinci içindedirler. Buna inanıyoruz.

İşte bu inançtadır ki,hepimiziyüzyıllar geçse de aynı heyecanın, aynı mutluluğun potasına kaynatacaktır.

30 AĞUSTOS

Kocatepe'de bir çiçek açar,
Her 30 Ağustos sabahı.
Üzerinde bir damla yaş,
Islatır yeri.
Sanki öpüyor gibi sevinçlidir
Gazileri, şehitleri.

Adnan Ardağı

30 AĞUSTOS

Her yıl bugün gelir Otuz Ağustos,
İçime bir ordu havası dolar.
Saçlar dimdik, gözler çelik, yüzler pos
Bayrak lime lime, geçer ordular...

Geçer tunç adımlar, demir göğüsler,
Geçer Mehmetçikler, geçer subaylar,
Hepsinin alnında zaferden süsler,
Geçer hayalimden bir bir alaylar...

Geçer toplar, geçer atlar, yağız, al,
Geçer dağ, ırmak, yol, geçer şehirler...
Yangınlar üstünde ince bir hilal,
Yaralılar düşe kalka geçerler...

Çılgın bir istekle bu şan akını,
Afyon'dan İzmir'e kadar çağıldar.
Unutmuş at gemi, kılıçlar kını,
Can canı unutmuş zafere kadar.

Ne var bu dünyada sana yakışan,
Alnında bir zafer sabahı kadar,
Sen Mehmetçik, söyle büyük kahraman,
Sana zafer kadar yakışan ne var?

Her yıl bugün gelir Otuz Ağustos,
İçime bir zafer havası dolar.
Saçlar dimdik, gözler çelik, yüzler pos
Bayrak lime, geçer ordular.

Ahmet Kutsi Tecer

BİLMECE BULMACA

7FARK

Yukarıda birbirinin eşi gibi görülen iki resim arasında yedi küçük fark vardır. Bu farkları bulabilir misiniz?

VÜCUTLAR

Yukarıda üçer numarayla belirtilmiş insan resimlerinde baş, gövde ve ayaklar ayrı ayrı insanlarda çizilmiştir. Resimleri dikkatle inceleyin bakalım hangi numaraların ayrı vücutta olması gerektiğini bulabilecek misiniz?

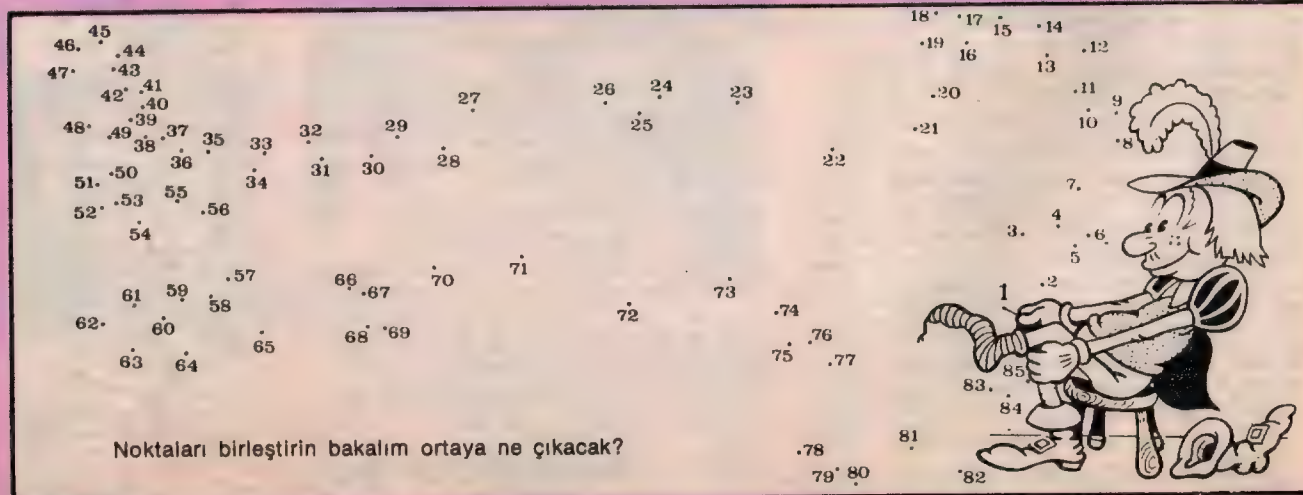

Noktaları birleştirin bakalım ortaya ne çıkacak?

RED KİT ABRAKADABRA 4

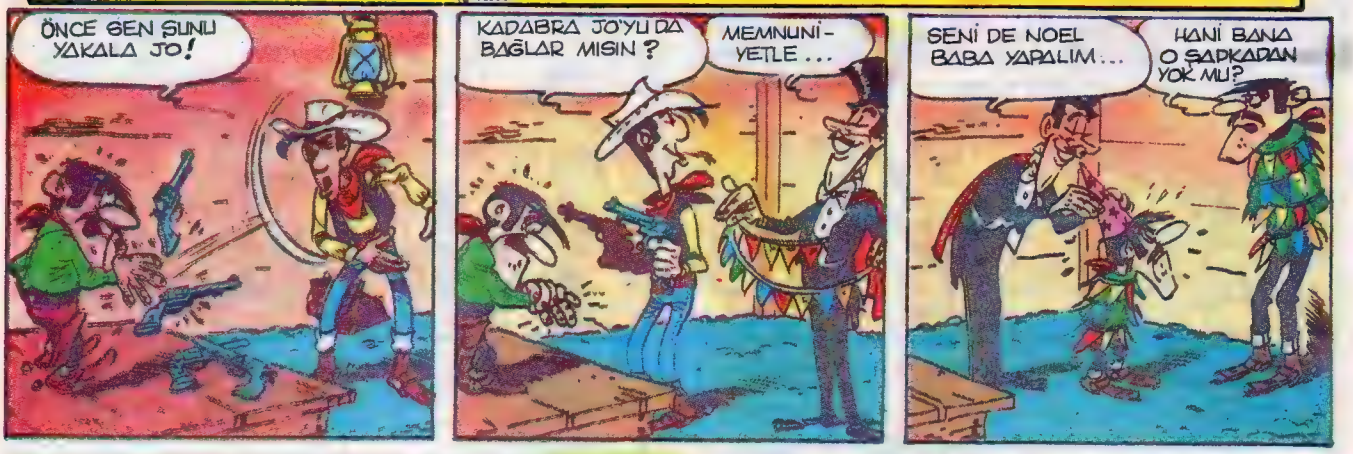

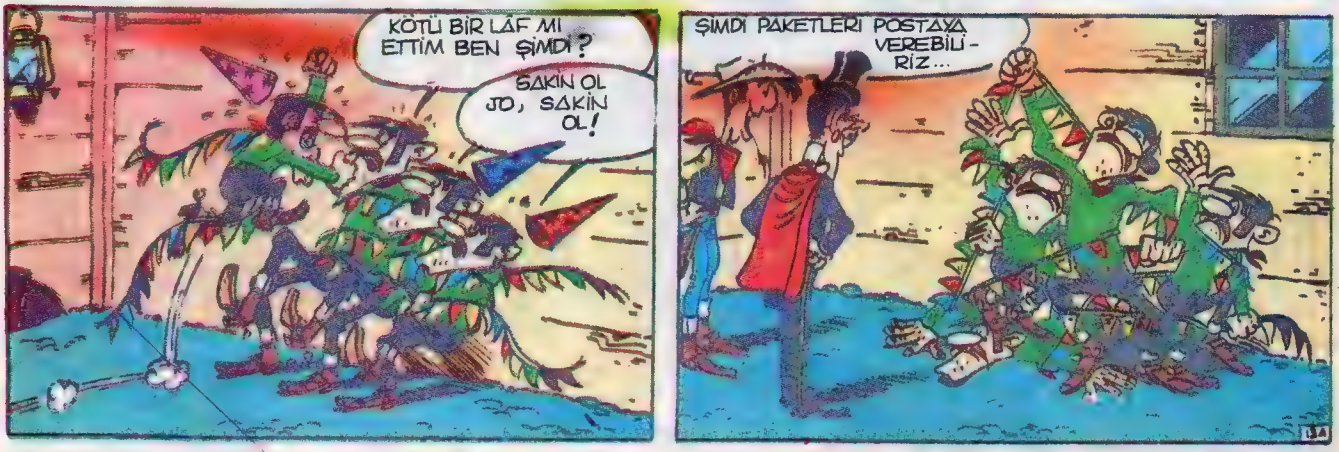

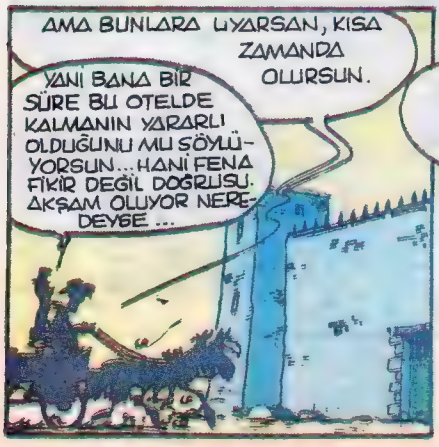

İYİ AKŞAMLAR BAYLAR. BOŞ ODANIZ VAR MI ?
GENE Mİ SEN?
VE DE DALTONLAR!
SİZİNLE TANIŞTIĞIMA SEVİNDİM, BAY RED KİT. VALİYE BENDEN SELÂM SÖYLEYİN...
MERAK ETME !
SEN DE MERAK ETME RED KİT. YAKINDA YENİDEN GÖRÜŞECEĞİZ!
EKSİĞİN YOK YA KOVBOY ?
GEL BAKALIM BURAYA !
ONU BİZE VERİN !
BENİM İÇİN BAŞKA BİR ODANIZ YOK MU?
YOK. HEM BEN SANA SÖYLEYİM, ANAHTARLARIMI BİR KEZ ÇALDIN, BİR DAHA...
PARDON, İKİ KEZ...
EVEET... DALTONLAR BİR SÜRE SAKİN OTURURLAR..
GÜNEŞ BATIYOR... SERÜVEN BİTTİ. " BEN YALNIZ BİR KOVBOYUM" ŞARKISINI PATLATSANA, HADİ !
BAY RED KİT ! BENİ BEKLEYİN, DURUN !..
BU DA NEREDEN ÇIKTI?
DALTONLARLA AYNI HÜCREDE KALMAK İSTEMEDİM.
AMA NASIL ÇIKTIN DIŞARI ?
BEN ANAHTARLARI ALMAYA UĞRAŞIRKEN, BİRDEN BUNLARI KAFAMDAN AŞAĞI GEÇİRİVERDİ !..

BAY RED KİT, İZİN VERİRSENİZ SİZİNLE BİRLİKTE VALİNİN YANINA BEN DE GELEYİM. BAKARSINIZ VALİNİN GÖZÜNE GİRERİM DE BENİ BAĞIŞLAR...
ADAMIN GÖZÜNÜ ÇIKARMA DA...
UĞUR GETİR BANA YAVRUM.
NEREDEN BULDUN O AT NALINI?
ASMALI SENİN GİBİ ADİ HIRSIZLARI, ASMALI!..
DAHA BAŞLANGIÇTA BÖYLE GİDERSE SENİ BEN BİLE KURTARAMAM!
NAPİİM, ELLERİME HAKİM OLAMIYORUM...
HAKİM OLAMIYORSAN, AVUKAT OL TAMAM MI?
KOCAM TOPLANTIDA.. BURADA BEKLER MİSİNİZ?
MEMNUNİYETLE MADAM...
SİZİNLE BİR AN BİLE BİRLİKTE KALMAK NE ŞEREF!
İZİN VERİN SİZE ŞU GÜLÜ SUNAYIM...
AH, NE KADAR KİBARSINIZ...
İSTERSENİZ VERİN ONU SAÇINIZA TAKAYIM!
EYVAH!.. GÖZÜ KÜPELERDE!..
DUR, ABRA KADABRA!..
NE ZAMANDAN BERİ KİBAR OLMAK YASAK BAY RED KİT!
ARKADAŞINIZ BİR BEYEFENDİDİR. ONA ENGEL OLACAĞINIZA, YAPTIKLARINDAN BİRAZ DERS ALIN, DERS!

BAY RED KİT, AF İSTEMİNİZİ İNCELEDİM AMA...
... DALTONLARLA YAPILAN BANKA SOYGUNLARI VE BİR SÜRÜ KANUNSUZ İŞTEN SONRA BU PEK ZOR.
AMA BUNLAR DALTONLARIN ZORLUYLA İŞLENMİŞ SUÇLAR SAYIN VALİ..
BU KÖTÜ ARKADAŞLARIN İNSANI NE YOLLARA SÜRÜKLEDİĞİNİ BİR KEZ DAHA GÖSTERİYOR. AMA GÖRÜYORUM Kİ BAY RED KİT ARTIK KENDİNE DAHA İYİ ARKADAŞLAR SEÇMEĞE BAŞLAMIŞ...
UMARIM BEYEFENDİ KENDİSİNE DOĞRU YOLU BULMAKTA YARDIMCI OLMAKTA TEREDDÜT ETMEYECEKTİR.
AMA KARICIĞIM...
...AF İSTEMİ BAY RED KİT İÇİN DEĞİL Kİ, BU BEYEFENDİ İÇİN...
OLAMAZ! BUNDA BİR YANLIŞLIK OLMALI! BEYEFENDİ İÇİN ELİNDEN GELENİ YAPA CAKSIN DEĞİL Mİ KOCACIĞIM?
BENİMLE BÜROMA GELİN DE SİZE AF BELGESİNİ VEREYİM...
SİZİNLE BİR ÖMÜR BOYU KALABİLİRDİM MADAM...
İŞTE BELGE! UMARIM BİR YENİSİNE GEREK KALMAZ...
SİZİ MAHCUP ETMEYECEĞİM SAYIN VALİ, BU BANA YAPTIKLARINIZ İÇİN!..
KARIMIN MADALYONU BU!..
NE YAZIK Kİ, ARADA SIRADA ELLERİNE HAKİM OLAMIYOR SAYIN VALİ!..
BAY RED KİT, EĞER BU APTAL EN UFAK BİR SUÇ İŞLERSE...
...SORUMLUSU SİZSİNİZ!..

İLGİNÇ ÖYKÜLERİYLE BULUŞLAR 4

LASTİĞİN ÖYKÜSÜ

KÖTÜ kokan bir çok şeyin içinde yanmış lastik kokusu belki de en kötüsüdür. 1839 yılında bir araştırmacı, yanlışlıkla bir lastik parçasını kızgın sobanın üstüne düşürünce, bu gün otomobillerde kullanılan lastiğin ilk adımları atılmış oldu. Çok yüksek ısı altında lastik güçlenir ve böylece kullanım alanları genişler. Bir an durup düşünürsek lastiğin yaşamımızdaki önemini anlayabiliriz.

Lastik çok eski bir geçmişe sahiptir. En azından 600 yıl önce, Güney ve Orta Amerika yerlilerinin lastik toplarla oyunlar oynadıkları bilinir. İspanyollar Avrupa'ya dönüşlerinde beraberlerinde lastikten yapılmış toplar, oyuncaklar yanında ayakkabılar da getirmişlerdi. Ama o günkü Avrupalı Amerika'dan gelen bu lastik cisimlerin önemini pek kavramamıştı, gerekli bir madde olarak da görmüyordu. Orta ve Güney Amerika'da kauçuk ağacından elde edilen bu madde, Avrupa için henüz yabancıydı. Adı da zaten lastik değildi, bir çeşit yapışkan madde olarak anılıyordu.

Yapışkan ve eriyik bir maddenin ne işe yarayacağı bilinmiyordu. Bir çok kişi bu maddeyi yararlı bir hale sokmak için uğraşmışlardı ama erimesi ve etrafa yapışması, onları daha ileri çalışmalardan alıkoyuyordu. Her yeni bulgu için geçerli olan bu konuda da geçerliydi. Başladığı işi yılmadan sonuna kadar götüren bir araştırmacıya gereksinim vardı. Bu kişi de Charles Goodyear idi.

Goodyear 1800 yılında Amerika birleşik Devletleri'nin doğu yakasında doğmuştu. Okulu bitirdikten sonra düğme ve oyuncak yapımcısı olan babasının mesleğini devam ettirdi. Ama kısa sürede bozulan sağlığı işlerinin kötü gitmesine neden oldu. Bu arada ailesini geçindirmek için yeni girişimlerde bulunuyordu. Bunlardan biri, hava basıncını denetleyen küçük kapakçıklardı. O sıralarda bu kapakçıkları lastikten yapan bir firma vardı. Goodyear bunu denemeye karar verdi ama birlikte iş yaptığı kişiler onun bu düşüncesini pek beğenmediler, lastik genellikle dayanıksız bir madde olarak biliniyordu. Ama eğer sıcak ve soğuk hava koşullarından etkilenmeyen bir lastik kapak üretilebilirse, iş sahipleri bunun yararı olabileceğini söylüyorlardı.

Bundan sonra Goodyear durup dinlenmeden lastik üzerinde çalışmaya başladı. Bu arada çocukları hastalandı, parasızlık ve açlık ailesinin büyük bir bölümünün ölümüne neden oldu. Ama bütün bunlar Goodyear'ı yolundan alıkoymadı.

Bütün yapmak istediği, lastiği dayanıklı bir hale getirmekti. Bunun için de çeşitli yollar denedi. Ama yaptığı her yenilik, bir zaman sonra başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Lastiğe istediği dayanıklılığı bir türlü veremiyordu.

Bir gün beklenmedik raslantılardan biri oldu. Lastikten yaptığı bazı maddeleri boyarken bir yanlışlık yaptı ve bu yanlışlığı "nitrik asit" ile silmeyi denedi. Fakat asiti çok fazla kullandığı için lastiğin rengi değişti, bunun üzerine, Goodyear işe yaramaz diye o parçayı bir kenara koydu. Birkaç gün sonra, aklına bu lastik parçası geldi. Eline aldığında, nitrik asit değen kısımlarının yapışkanlığının gittiğini gördü. Bu onun için önemli bir aşama idi.

İkinci rastlantı Goodyear'ın farkında olmadan bir parça lastiği kızgın sobanın üstüne düşürmesi ile oldu. Goodyear şaşkınlıkla, sobanın üstüne düşen lastik parçasının eriyeceği yerde, sertleştiğini, deri gibi bir madde oluştuğunu gördü. Oysa o tamamen tersinin olmasını, yani sıcak soba üstüne düşen lastiğin yanacağını umuyordu. Durumu etrafındakilere anlatmaya çalıştı, ama o güne dek onları bir çok kez yanılttığı için, kimse onunla birlikte çalışmaya yanaşmadı. Çaresiz araştırmalarını kendi başına yürütecekti.

Yaptığı daha ileri düzeydeki deneyler, lastiğin içindeki sülfürün lastiğin erimesini engellediğini gösterdi. Bundan sonraki çalışmalarında lastiği sertleştiren ve kullanılır hale getiren uygun ısıyı bulmaya uğraştı. Sonunda bunu da başardı. Lastiği kullanılır kılan ama kömür haline getirmeyen ısıyı bulmuştu.

Goodyear kendisi de insanlık için çok önemli olan bir bulgunun tamamen bir rastlantı sonucu ortaya çıktığını kabul etmişti.

Yaptığı çalışmaların olumlu sonuçlarını yaşarken görebilen şanslı kişilerden biri de odur. Bugün Goodyear adı, lastik fabrikalarına milyonlarca lira kazandırmaktadır.

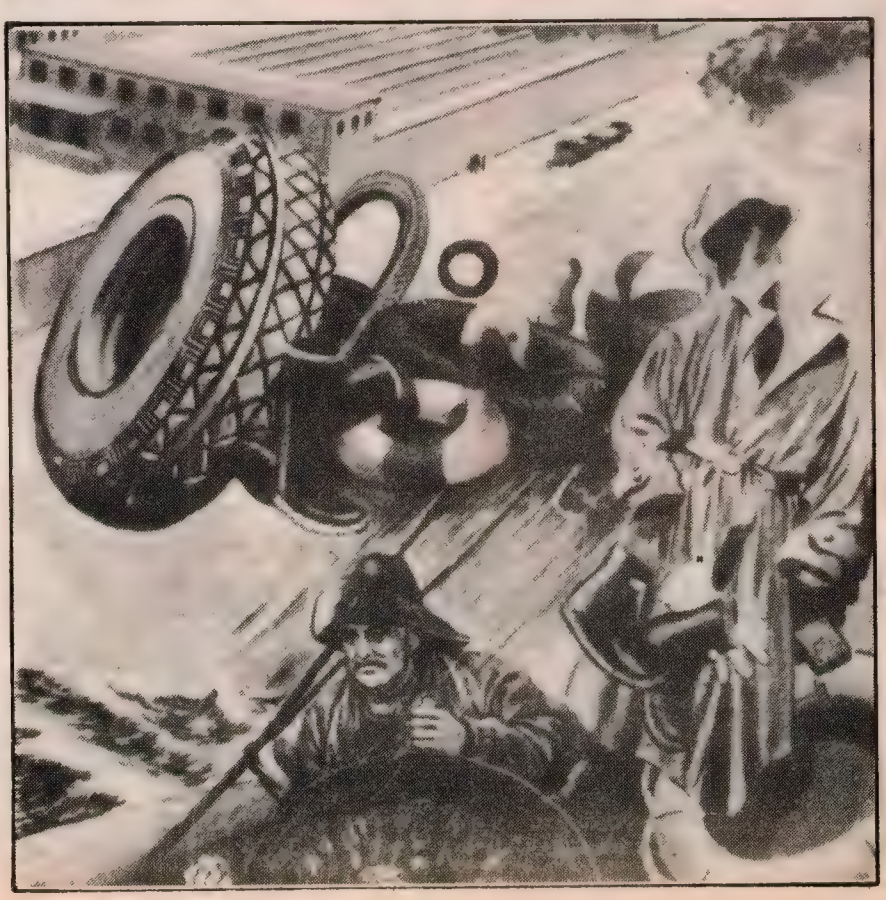

Okunacak kitaplar

Hazırlayan: Hikmet Altınkaynak

Bacaksız Paralı Atlet - Hababam Sınıfı

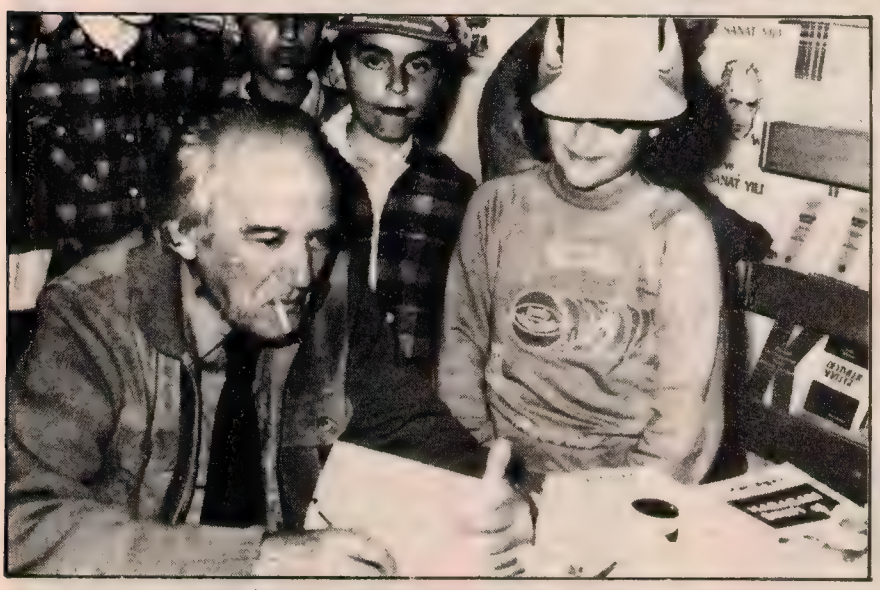

Rıfat Ilgaz çocuk fuarında kitaplarını imzalarken.

Kitaplarının Konuları

Rıfat Ilgaz, Bacaksızın Başından Geçenler dizisinde yer alan Bacaksız Paralı Atlet romanında, Hacıbaba Okulu'ndaki Bacaksız Bahri ve arkadaşlarının bir sevinç kaynağı, bir yol göstericisi olan anılarını anlatır. Şefika Hanımın oğlu Ferit'in Hacıbaba Okulu'na yazdırılması, Bacaksız'ın Pamuk Altan'la "ketenhelvası" için yaptığı koşullar, yeni atanan öğretmen Suna Özkanoğlu'nun öğretmenliği kitabın başlıca konularıdır.

Hababam Sınıfı da bir oyundur. Sahnelenmiş, çeşitli filmleri yapılmış, kitap olarak yayımlanmıştır. Oyun öğretmen ve öğrenci dünyasını ortaya koyar. Bunu gülmece üslubuyla yaptığı için, alabildiğine büyük bir ilgiye kavuşur. Çeşitli özellikleri olan öğretmenlerin, yine çeşitli özellik ve yetenekteki öğrencilerle olan okuldaki eğitim ilişkileri özünü oluşturur. Kitap herkesin coşkuyla anlatabileceği okul anıları toplamıdır.

Edebiyatımızdaki Yeri

RIFAT ILGAZ, edebiyatımızda şair ve gülmece yazarlığıyla büyük üne sahiptir. Şiirimize yalın, süssüz, açık seçik bir anlatımı getiren sanatçılardandır. Bir gülmece yazarı olarak da ustadır. Gülmecede olsun, şiir yazarlığında olsun amacı "her şey açık açık söylenmeli" kuralından hareket etmektir. Ilgaz, gülmece yazılarında Ferit Öngören'in deyişiyle "güldürmekten çok, acı duygulara yaklaşmayı, işlediği her konuda insanları neşelendirmeyi değil, yaşantısının tatlı olamayan sonuçlarını anlatmayı denedi."

RIFAT ILGAZ

GÜNÜMÜZ şair ve yazarlarından olan **Rıfat Ilgaz**, 1911' de **Cide**'de doğdu. Kastamonu Öğretmen Okulu'nu bitirip (1930) altı yıl ilkokul öğretmenliği yaptı. Sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü de bitirerek, Türkçe öğretmenliğine geçti. Çeşitli ortaokullarda çalıştı. 1949 yılında öğretmenlikten ayrılarak gazetecilik, gülmece ve oyun yazarlığıyla geçindi. Basın şeref kartı sahibi olan **Rıfat Ilgaz**, bir süre önce yerleştiği **Cide**'de çalışmalarını sürdürüyor.

Rıfat Ilgaz edebiyata 15 yaşında şiirle başladı. Hemen ardından gülmece yazarlığı geldi. İlk şiirlerini 1927 yılında Kastamonu'da **Nazikter** ve **Açıksöz** gazetelerinde yayımladı. **Çalçene** adlı gülmece dergisinde de **Mehmet Rıfat** imzasıyla yazılar yazdı. Daha sonra çeşitli dergi ve gazetelerde şiir ve yazıları basıldı. Oyunları sahnelendi, filme çekildi. **Rıfat Ilgaz** bu yıllarda hikâye ve roman yazarlığını da yürüttü. **Yıldız Karayel** romanıyla 1982 Madaralı Roman Ödülü'nü ve aynı kitapla 1982 Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazandı.

ESERLERİ

Şiir kitapları: **Yarenlik** (1943), **Yaşadıkça** (1947), **Güvercinim Uyur mu** (1974).

Romanları: **Karadeniz'in Kıyıcığında** (1969), **Karanlık Geceleri** (1974), **Sarı Yazma** (1976), **Yıldız Karayel** (1981).

Hikaye kitapları: **Radarın Anahtarı** (1957), **Don Kişot İstanbul'da** (1957), **Şevket Ustanın Kedisi** (1965), **Çatal Matal Kaç Çatal** (1972).

Oyunları: **Hababam Sınıfı** (1966), **Abbas Yolagiden** (1967), **Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı** (1971).

Çocuk kitapları: **Öksüz Civciv** (1979), **Bacaksız Kamyon Sürücüsü** (1980), **Bacaksız Sigara Çocukları** (1980), **Bacaksız Paralı Atlet** (1981).

RIFAT ILGAZ'dan Örnekler:

Bacaksız Paralı Atlet

ALFABE dersinin ortalarına doğru, sınıfın kapısı vurulmadan ardına kadar açıldı. İlkin okul müdürü göründü kapıda. Müdürün arkasındaki kadın öne geçince, Fesleğen Sokağında oturan tüm öğrenciler duyulur duyulmaz bir sesle mırıldandılar:

"A!.. Şefikanım Teyze!"

Arkasında da oğlu, Ferit Derler... Bacaksız şaşırmıştı. Ferit'in paralı bir okula yazılacağını duymuştu. Ne olmuştu da buralara düşmüş bu Kırkyalan Ferit?

Bacaksız bunları düşünürken Ferit sanki çağırılmış gibi geldi geldi, Bacaksızın sırasının önünde durdu. Bunu gören müdür, Bacaksıza:

"Kalk!" dedi, "al çantanı! Oraya Ferit Derler oturacak!"

Bacaksız, bu tepeden inma buyruğa kızmıştı ama, kendisini kaldıran müdürdü, öğretmen değildi. Anlamazlıktan gelmeye kalkıştı:

"Ben mi?"

"Başka kim olacak! Sen!"

"Ben Hasan'dan ayrılmam, öğretmenim!"

"Öyleyse Hasan da kalksın! İkiniz de şu arkadaki sırada oturacaksınız."

Gösterdiği sırada Erol'la Gürol oturuyordu. Kardeş çocuklarıydılar.

Müdür bu kez de onlara döndü:

"Kalkın!" dedi. "Alın çantalarınızı."

Pencerenin önünde dikilen öğretmen Haydar Aybekler, kendisine danışmadan sınıfı alt üst etmeğe kalkışan müdüre ter ters bakıyordu.

"Haydar Bey," dedi müdür, "Şefika Hanımefendi benim komşumdur. Oğlu Ferit'i az kaldı Güneş Okuluna yazdıracaklardı. Ben şurda Hacıbaba Okulu dururken, dedim, yavruyu uzaklara göndermenin ne gereği var,' dedim. Rica ettim kendilerinden..."

Başının sık sık ağrımaması için arkalı çocuklardan pek hoşlanmayan Hadar Aybekler, müdüre de hoş görünmek istedi:

"Pek doğru, efendim," dedi. "İsabet buyurmuşsunuz."

"Oraya, Güneş Okuluna yazılmak için ödenecek paranın birazını Okulu Koruma Derneğimize bırakırlarsa, hem okulumuz kalkınır, hem de..."

"Pek doğru söylüyorsunuz müdür bey..."

Çantaları ellerinde bekleyen Erol'la Gürol, bu tatlı konuşmadan yararlanarak hemen Bacaksızla Tomruk Hasan'ın boşalttığı sıraya çöküvermişlerdi.

"Kalkın!" diye gürledi müdür. "Sizin için boşaltmadım orasını ben. Geç oğlum Ferit, otur önce sen... Senin yanına da... Dur bakayım... Temiz, terbiyeli, bir..."

Gözü sınıfın en boylu poslu kızı olan Zühal'e kaymıştı. Aybekler, ona öğretmen yardımcılığı görevi yüklemişti. Bütün çocuklar onun sözünden çıkmazdı. Ama müdürün gözü tutmamıştı onu nedense. Belki üstünü başını gereği kadar yeni, gösterişli bulmamıştı.

"Haydar beyciğim, şöyle giyimli, üstü başı biçimlice... Aile terbiyesi düzgünce..."

(Bacaksız Paralı Atlet, 1981)

Yıldız Karayel

SADUMAN sabanın kulpunu bıraktı. Öküzlerin önünde giden Emriye, babasının kiraz dalında asılı duran çiftesine doğru yürüdüğünü görünce, "Hooo!" dedi öküzlere.

Tomurcuklanmış dallarda kuş aradı. Oysa babasının başı, yukarlarda değildi, köstek dikenlerinin arasındaydı. Ya tilki arıyordu, ya tavşan. Babası tarlayı keçi yolundan ayıran talimlerin (Defne) gerisinde gözden kayboldu. Emriye tüfeğin patlamasını beklerken sıklığın ötesinden çıkıverdi.

Elindeki tüfek daha da kalkmış, başının hizasına gelmişti. Emriye soluğunu tutarken Ana'sı sabahın açtığı çiziden:

"Gözü itte değil ki hep kurtta kuşta!" dedi. "Gene hangi hayvanın canını yakacak kim bilir."

Kazmasına dayanmış, tüfeğin patlamasını bekliyordu o da. Tüfek bir patladı mı, sağ çıkan olmazdı.

"Tavşan!" diye ünledi, Emriye, "Aha, dikenin dibinde!"

Tüfeğin patlamasıyla, bir çift kulak oracığa devrilivermişti.

"Vurdu!" dedi sevinçle. Ağzında keçi etininkine benzeyen bir tadın yayıldığını duyar gibi oldu birden.

"Ya gebeyse!" dedi Ana'sı.

Kocasının çift dolaşan kargaya bile tüfek atmayacağını bildiği halde gene de kadınlığından kurtulamamıştı.

"Atmaz Babam!" dedi, "Gebe tavşana kurşun atmaz."

(Yıldız Karayel, 1982)

ORMANLAR KRALI ROBİN

Editions du Lombard / Milliyet Çocuk

ÇOCUKLAR!

Sevimli Kahramanlar

TİP ile TAP ve FİDO AMCA

Milliyet **KARDEŞ** Dergisinde

HER OKURABEDAVA
OYUNCAKLAR

29. SAYI ÇIKTI!
BÜTÜN BAYİLERDE

okurdan okura

BEBEĞİM

Benim canım bebeğim,
Seni ben çok severim.
En iyi arkadaşım
En iyi dostum sensin.

O yemyeşil gözlerin
Bana çok şey anlatır.
Üzüntünü, sevincini
Ben onlardan anlarım.

Uyuturum, büyütürüm
Ninni söylerim sana
Doktorun, öğretmenin
Annen olurum senin.

Canım bebeğim benim.

Duygu GÜLER

HAFTANIN ŞİİRİ

ATATÜRK

Savaşlarda bir önder,
Bir başkumandan.
Yılmadan çalışan,
Mustafa Kemal Atatürk.

Kalbimizde her zaman,
Gönlümüzde her an,
Cesur, çalışkan.
Mustafa Kemal Atatürk.

Yurdu temizledi düşmandan.
Bıkmadan usanmadan.
Yılmadı savaşmaktan.
Mustafa Kemal Atatürk.

Savaştı cephelerde,
Gezdi dolaştı memlekette.
Yeni devrimlerle,
Mustafa Kemal Atatürk.

O büyüktür, o yüce.
O büyük kumandan,
O, unutulmaz,

O, kalplerde yaşayan,
Mustafa Kemal Atatürk.

İlker KUTUN

FIKRA

ÖTEKİ KULAĞINDAN ÇIKMASIN

Öğretmen ders anlatırken, Deniz eliyle sol kulağını kapatıyordu. Önce aldırmadı öğretmen. Fakat sonra deniz elini kulağından çekmeyince sordu:

"Sen ne yapıyorsun öyle?"

"Kulağımı tıkıyorum öğretmenim."

"Neden?"

"Siz geçen derste, "Anlattıklarımı iyi dinleyin. Söylediklerimin çoğu bir kulağınızdan giriyor, öteki kulağınızdan çıkıyor, demiştiniz. Kulağımı onun için tıkıyorum, söyledikleriniz çıkmasın..."

PARLAK BİR ÖRNEK

Fen Bilgisi'nden sözlü yapıyordu öğretmen:

"Söyle bakalım Kaya, sıcaklık ve soğukluk varlıklara nasıl etki yapar?"

Kaya şöyle bir düşündü:

"Sıcaklık varlıkları uzatır, soğuk ise kısaltır."

"Örnek verebilir misin?"

"Verebilirim öğretmenim. Günler yazın uzar; kışın kısalır."

Alper YURDAKUL

KÖYÜM

Köyümün yolları çakıl
Çeşmeleri şarıl şarıl.
Köyümün evleri toprak
Duvarları ak, ak.
Köyümün suları buzlu
Taşları tuzlu tuzlu.

Sebahattin ÖZMERT

TUTUMUN ÖNEMİ

Tutumlu olunca
Birikir para.
O zaman
Düşmezsin dara.

Yalnız paranı değil
Sağlığını, zamanını da
İyi kullan.
Bunlara önem verir
Akıllı olan insan.

Haydar ÇAKIREL

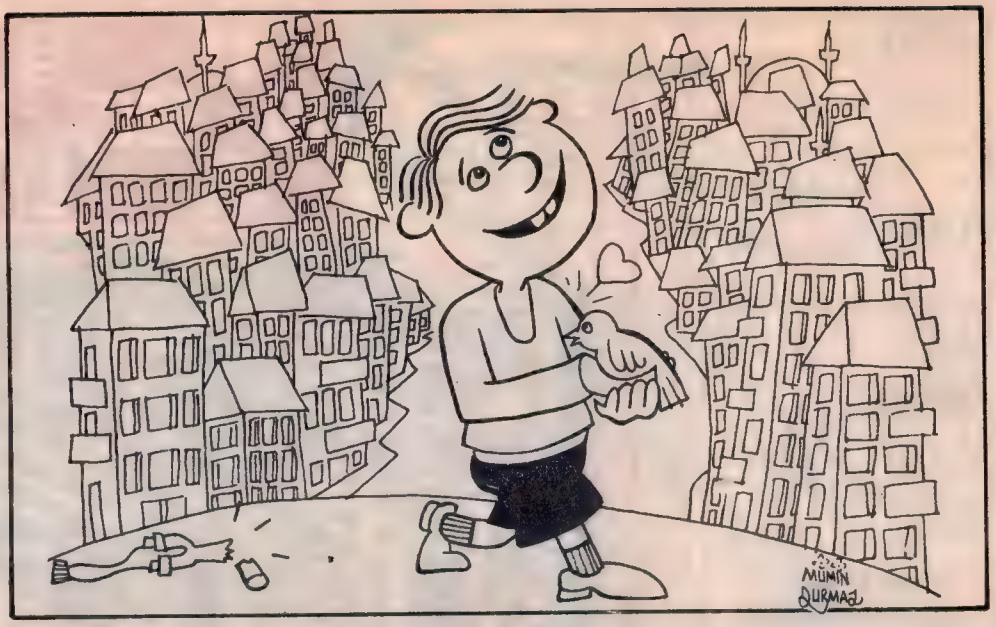

NEDEN

Anlamıyorum neden?
Küçükler hep büyümek,
Büyükler de küçülmek ister?

Anlamıyorum neden?
Küçükler hep gerçek,
Büyükler de oyuncak ister?

Direnç AZAZ

KİTAPLAR

Karanlığı aydınlatan
Bize bilgi taşıyan
İnsanlıkla yaşıyan
Kitaplardır kitaplar.

İnsanlığın yoludur
Bilgilerle doludur
İnsanların koludur
Kitaplar kitaplar

Erkan SOYDAN

MEKTUP ARKADAŞI

YALÇIN YILMAZ: 13 yaşında olup orta 2. sınıfa gitmekteyim. Özel zevklerim arasında kitap okumak pul biriktirmek, spor yapmak ve sinemaya gitmek gelir. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Kanarya mah. Güvercin cad. Çalıkuşu sok. No 32 Küçükçekmece /İSTANBUL

SİNAN TAVAZAR: 13 yaşında olup, Orta 2. sınıfa gitmekteyim. Özel zevklerim arasında kitap okumak müzik dinlemek ve kartpostal biriktirmektir. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Cumhuriyet mah. Bozkurt cad. Ünal Ap. No 57/12 POLATLI/ANKARA

OSMAN TOPAÇ: 12 yaşındayım. Özel zevklerim arasında spor yapmak, pul biriktirmek, müzik dinlemektir. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Hürriyet mah. Kasımpatı Sok. No 21/3 KAYSERİ

MUHARREM DELLAK: 12 yaşında olup orta 1. sınıfa gitmekteyim. Özel zevklerim voleybol ve tenis oynamak, müzik dinlemek, kitap okumüzik ve bisiklete binmektir. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Petrol iş mah. Rahmanlar cad. No 18 Kat 1 Kartal/İSTANBUL

MİNE AYDIN: 12 yaşındayım. Orta 1. sınıfa gidiyorum. Özel zevklerim arasında basketbol oynamak, televizyon seyretmek müzik dinlemektir. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: 531 sok. Kastelli durağı karşısı Bozkaya/İZMİR

CAHİT EVCİL: 13 yaşındayım. Özel zevklerim kitap okumak, müzik dinlemek, resim yapmaktır. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Cumhuriyet mah. Yeşil sok. No 4 ÇANAKKALE

BAŞAK BİNGÖL: 10 yaşındayım. Özel zevklerim arasında TV seyretmek ve kitap okumak gelir. Ayrıca peçete kart koleksiyonum var. Yaşıtım olanlarla yazışmak için Adres: Yenimahalle 5. durak Aşkın Sok. No 5/1 ANKARA

PORTAKALCI

Pazarda, herkes malını daha çok satmak çabasındaydı. Basbas bağıran sebzecilerin sesi, yeri yerinden oynatıyordu. Bir portakalcı, "Portakala bak, portakala... He, hey... Kanlı portakal..." diyordu.

Bu arada Tuğrul, annesinin tembih ettiği gibi, iyi portakallardan bir kilo satın almak istiyordu. Deminki avaz avaz bağıran portakalcıya gitti.

— Portakalcı amca!.. Kanlı portakallarınızdan bir kilo versenize, dedi.

— Hemmen yavrum... Amcan sana en güzellerinden verecek, dedi portakalcı.

Portakalcı, Tuğrul'un istediği kanlı portakallardan değil, adi portakallardan, çürük tarafını avucunun içinde saklayıp, sağlam tarafını Tuğrul'a göstererek, "Bak! bak! Portakala bak," diyordu. Bir ara Tuğrul: "Ama amca, onlar kanlı portakal değil ki," dedi.

— Olmaz olur mu? yanıtını verdi portakalcı. "Eve götür soy, kanlı çıkmazsa bana da portakalcı Memo demesinler."

Portakalcı Memo, Tuğrul'u konuşturmakla oyalayıp, kağıt torbayı çoktan çürük portakallarla doldurmuştu. Tarttıktan sonra, portakalları Tuğrul'un kucağına koydu. Tuğrul, elindeki yüz lireyi portakalcıya uzattı. Portakalcı, Tuğrul'a yüz liradan, elli lira geri verdi. Parasının üstünü alan Tuğrul, oradan uzaklaştı, Henüz bir kaç metre uzaklaşmıştı ki, sivil elbiseli, orta yaşlı, sevimli bir adam kendisini durdurup sordu:

— Nereden aldın bu portakalları?

— Şu Memo denen portakalcıdan.

— Kilosunu kaça aldın?

— Elli liraya. Peki niye soruyorsunuz?

Sevimli adam Tuğrul'a cevap vermeden, onu elinden tutup portakalcıya götürdü. Sevimli adam, Tuğrul'un kucağındaki portakalların önünde yere döktü. Yarı çürük, yarı sağlam portakallar her bir yana dağıldı. Portakalcının yüzü sarardı. Sevimli adam:

— Ben belediye memuruyum, hangi hakla şu çöplük portakalları çocuğa veriyorsun? Hem de kilosu otuz lira iken elli liradan.

Portakalcı bir kelime bile söyleyemedi.

Memur, Memo'ya:

— Ver çocuğun elli lirasını, dedi.

Portakalcı, ses etmeden Tuğrul'un elli lirasını verdi. Belediye memuru Tuğrul'a portakalcının kanlı portakallarından bir kilo karşılıksız verdi. Para vermeden bir kilo portakalı alan Tuğrul, sevine sevine oradan uzaklaştı. Belediye memurunun portakalcıyla işi hâlâ bitmemişti. Cebinden bir kağıt çıkararak, kendisine ceza kesti.

Mustafa BAYAT

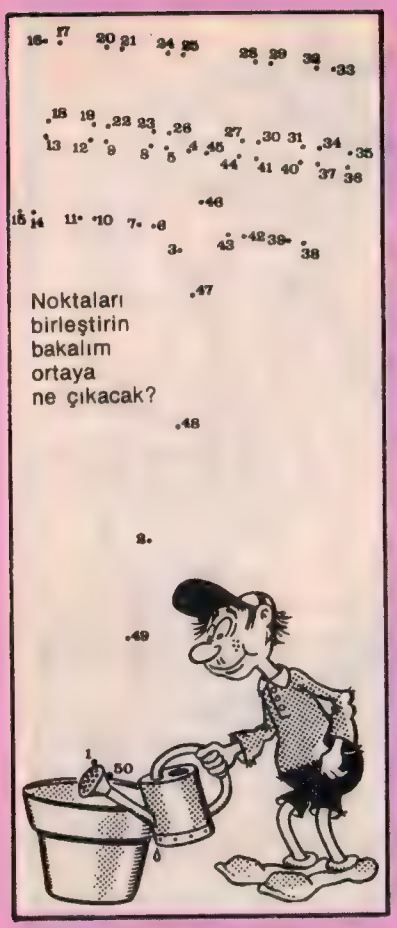

İLGİNÇ BİR BULMACA?

Sağ alttaki canavara ulaşan yolu bulabilir misiniz?

ORTAK ŞEKİLLER: Resimler arasında ikişer ikişer ortak bir şekil bularak A'dan I'ya ulaşabilir misiniz?

SAKLI İSİMLER

Aşağıdaki karışık kelimelerde dört ilimizin adı gizli. Bakalım, onları ne kadar sürede bulabileceksiniz?

DİK ARAYIP
HER İŞVEN
GAZ KAN DOLU
PAZI ARADA

GEÇEN SAYININ YANITLARI

7 FARK: 1- Sağdaki adamın parmağı. 2- Kadının bileziği. 3- Köpeğin burnu. 4- Teleskopun vidaları. 5- Köpeğin ipi, 6- Şapkanın bantı. 7- Kadının ayağındaki çizgi.

RESİM ile GÖLGESİ: 1- Demir çubuğun ucu. 2- Maşanın sapı. 3- Çekiç. 4- Kova. 5- Yaka. 6- Giysinin kolu. 7- Adamın saçı.

Aladdin'in Mırnavı

Sinan Gürdağcık

2

SİZİ DAHA ÖNCE ARAMADIĞIM İÇİN NE KADAR SİTEM ETSENİZ HAKLISINIZ... AMA KARDEŞİMLE UZUN SÜREDİR AYRIYDIK. BU KENTTE YAŞADIĞINI BİLE ÖLDÜKTEN SONRA ÖĞRENDİM...
SEVGİLİ KARDEŞİMİ BULDUĞUM ANDA TEKRAR KAYBETMİŞTİM... SONRA ÖĞRENDİM Kİ ARKASINDA BIRAKTIĞI BİR OĞLU VARMIŞ. HİÇ OLMAZSA ONA BİR İŞ KURABİLİRDİM.
BİR İŞ Mİ KURACAKSINIZ? NE KADAR İYİ KALPLİSİNİZ!
YAŞASIN! AMCAM BENİM!
BÖYLECE ALADDİN EVİN ERKEĞİ OLARAK AİLESİNİ GEÇİNDİRECEK BİR GELİRE SAHİP OLACAK... ANCAK BUNUN İÇİN YARIN YOLA ÇIKIP, DÜKKANA KONACAK MALLARI ALMAYA GİTMELİYİZ...
ERTESİ SABAH...
YOLLUNUZ ŞU DÖKTÜĞÜM SU GİBİ AKICI OLSUN... AMCANIN SÖZÜNDEN ÇIKMA OĞLUM...
AMAAN ANNE... ALT TARAFI BİRAZ ALIŞ VERİŞ EDİP GELECEĞİZ...
AMCACIĞIM, SAATLERDİR YÜRÜYORUZ... ŞEHRİN DE EPEYCE DIŞINA ÇIKTIK... BU MALLARI ALACAĞIMIZ YER ÇOK MU UZAK?
BİR SAAT DAHA YÜRÜYECEĞİZ...
İŞTE GELDİK... ALADDİN, BURADA DÜNYA ÜZERİNDEKİ EN DEĞERLİ EŞYALARI GÖRECEKSİN.
BURADA MI?.. AMA, AMCA BURASI DAĞ BAŞI!..
5

BİRAZ SABIRLI OL... ŞİMDİ ŞU KAYANIN DİBİNDE BİR ATEŞ YAKIVER...
?
BEN DE BU KUTUDAKİ TOZDAN ALIP ATEŞİN ÜZERİNE SERPECEĞİM...
ABRA KADABRA!
BOOM!
ŞİMDİ SEN AŞAĞI İNİP ŞU ÜZERİNDE HALKA OLAN TAŞI KALDIRACAKSIN... BİR DELİK ORTAYA ÇIKACAK...
BU KORKUNÇ YERE Mİ GİRECEĞİM?.. ANNECİĞİM!..
GIIRÇ
AAA! KAYALARDA BİR KAPI AÇILDI!
6

BEN DÜKKÂNDAN FALAN VAZGEÇTİM, EVE DÖNÜYORUM!
GEL BURAYA!
ŞIRAK!
AMCA, NEDEN VURDUN BANA? ÜHÜ, ÜHÜ..!
BOŞ BULUNDUM...
EVİN ERKEĞİ OLACAKSIN, KORKAKLIK SANA YAKIŞIR MI?.. HEM, DÜŞÜN BİR KEZ, DÜNYANIN EN ZENGİN ÇOCUĞU OLMA FIRSATI VAR ELİNDE...
BIRRR... PEKİ AMA, BU KOCAMAN TAŞI NASIL KALDIRIRIM BEN?
O TAŞI YERİNDEN OYNATABİLECEK TEK KİŞİ SENSİN YERYÜZÜNDE... ELİNİ ÜZERİNE KOY VE ADINI SÖYLE YETER...
BEN MUSTAFA OĞLU ALADDİN...
AA... TAŞ YANA KAYIVERDİ..!
AŞAĞI İNİNCE KARŞINA ÜÇ KAPI ÇIKACAK... ORTADAKİNDEN GİR... KORİDORUN SONUNUNDA ESKİ BİR LAMBA GÖRECEKSİN, ONU AL BANA GETİR!
MİYU!
AMAN ALLAHIM!.. BURASI, DIŞARDAKİ MAĞARADAN BİLE DAHA KORKUNÇ!

Bir Gökyüzü Az Gelir

Hasan MERCAN'ın Romanı

"Hadi Mümin oğlan, hazırlan!" dedi Reşo.

Çocuk meraklandı,

"Nereye gidiyoruz amca?" diye sordu.

"Çalışmaya. Belediye başkanının evini günlerdir badana yapıyorum bir başıma. Şimdi sen de geldin çok şükür, işi çabucak bitiririz. Hem bir şey daha söyleyeceğim sana; bir daha amca demiyeceksin, Reşo diyeceksin, tamam mı?"

Mümin'in yüzünde bir gülümseme dolaştı.

"Peki Reşo!" dedi.

İçine, yüreğine mutluluk havasını estiren gün, yüzünü güldürmüştü Mümin'in ilk kez...

KASABA ÇOCUĞU

BELEDİYE Başkanının evine vardıklarında, Mümin hayranlığını gizleyememişti Reşo'dan:

"Bu ne güzel ev böyle Reşo!" dedi.

"Fena sayılmaz!" dedi Reşo, önemsemeyerek. Torbasından takımlarını çıkarmaya başladı.

Mümin, bahçeli, çevresi çimentoyla döşenmiş, meyve ağaçlarıyla süslenmiş, çiçekli bir evi ilk kez görüyordu. Daldı gitti evin, evdeki eşyanın güzelliklerine bir süre.

Badana işi almış yürümüştü. Reşo, evin ön yüzüne deniz mavisi bir boya çekiyordu. Duvar, duvar değil, gökyüzüydü!

Başkan'la Reşo arasında önemli bir konuşma da geçiyordu şimdi. Mümin, erik ağacının oradan yarım yamalak bir şeyler işitiyordu.

Başkan:

"Öyleyse bu işe yarın bakalım Reşo!" diyordu.

Demesiyle uzaklaşması sokak kapısından çıkıp gitmesi bir oldu.

Reşo, merakla bakan Mümin'e çevirdi yüzünü, sevecen sevecen sağ gözünü kırptı, "merak etme" anlamına. Sonra da badanacılığa devam etti. Eşo'dan öğrendiği o dillere destan "Halim Ağa" türküsünü mırıldanıyordu:

"Oynatma Halim Ağa,
Oynatma kaşını,
Şarkıya tutarlar,
Gizli yaşını..."

Resimler: Şahin ERKOÇAK

Reşo, merakla bakan Mümin'e çevirdi yüzünü, "merak etme" anlamına gözünü kırptı

Mümin, kuş cıvıltısının tatlı uyumuna karışan bu ezgiyi daha bir sevmişti, gülümsüyordu.

"Merhaba!"

Mümin şaşırdı ardından gelen sese, döndü. Bir de ne görsün: Elinde renkli, ufacık bir topla bir çocuk duruyor.

"Merhaba. Ben, Mümin!" diyebildi şaşkınlığını yenemeyerek.

"Geç gülen tatlı güler Mümin!" dedi, Eşo saçlarını okşayarak.

"Ben de Yaşar!" dedi çocuk ve yanına yaklaştı.

"Çok iyi!"

"Kim? Ben mi, top mu?"

"Hem senin adın, hem de topun Yaşar!"

"Sen de mi badanacısın?"

"Hayır!"

"Anladım! Badanacı baban oluyor demek!?"

"Babam değil, dostumdur o! Benimle gel dedi, geldim."

"Anlayamadım..."

"Ben yörüğüm Yaşar. Yani köy çocuğuyum. Daha dün yeni yerleştim badanacının evine."

"Ha, tamam tamam, şimdi anlıyorum. Sen köydeki evinden kaçmış, badanacıya sığındın, öyle mi?"

"Yok canım, öyle değil! Benim evim barkım, kimsem yok..."

"Öyleyse okuldan kaçmışsındır. Söyle, çekinme. Bizim okulda öyleleri çoktur..."

Mümin bu sözlerden sonra konuşamadı, sustu.

"Anlıyorum, belki de pek çok zayıfın var da..."

Mümin sinirlendi, ama belli etmemeye çalışan bir sesle yanıt verdi:

"Yok canım" dedi, "ben öyle şeyden anlamam. O okul dediğin yere de gitmedim..."

Kasaba çocuğu Yaşar, gel top oynayalım demeden, fazla bir şey de söylemeden bahçeden uzaklaştı, eve yöneldi gülerek.

Mümin, kalakaldı olduğu yerde, taş kesildi.

Badanacı farkınavardı bunun, yanına yaklaştı,

Devamı 32. sayfada

Bir Gökyüzü Az Gelir

Hasan MERCAN'ın Romanı

Baştarafı 31. sayfada

"Geç gülen tatlı güler Mümin! " dedi, saçlarını okşadı, adamın sağ avucundaki mavi boya alnına düşen saç tutamına yapıştı Mümin'in. "Yarın sen de okula gideceksin, Başkanla az önce konuştuydum ya, senin için söz ettiydim, gelin dedi Başkan, yoluna bakarız... Umarım ve bekleyelim. Söz veriyorum senin adam olacağına... Eşo o kadar sevinecek ki bu işe, deme gitsin..."

Çocuğun eski neşesi yerine geldi bundan sonra.

Badanacı çalışmasını sürdürdü.

YATILI OKULDA

BADANACI, Mümin'e yeni, griye çalan bir çift elbise, siyah rugan ayakkabı, kazak, beyaz gömlek satın almıştı.

"Mümin, uyan aslanım!"

Mümin uyandı, yatağında doğruldu.

"Buyur Reşo!" dedi, parmaklarının uçlarıyla gözlerini oğuşturarak.

"Giyin de gidelim!" dedi Roşe.

"Nereye?"

"Okula!"

Çocuk, "okul" sözünü duyunca şaşırdı; bir o denli de sevindi, içi içine sığmıyordu.

"Sağol Reşo!" diyerek yatağından fırladı, yüzünü yıkadı, adamın getirdiklerini giyindi.

"Adam oldun be şimdi, tam adam..." dedi Reşo.

"Varolasın Reşo!"

"Senin gözlerini okul açacaktır, tasalanma!"

Sokağa çıktılar, caddede konuşmadan yürüdüler. Mümin, bir ayna olsa da kendimi görebilsem düşüncesiyle yürüyor, uzakta kalan vitrinlerin camlarında göz gezdiriyor, üstündekileri görmeye çalışıyordu; başını o yana, bu yana döndürerek.

Üzerinde "Yatılı Okul" levhası olan okul binasının kapısı önünde durdular. Adam, okulu (üç katlı ve çevresi demirparmaklıklarla sarmalanmıştı okulun) gösterdi,

"Geldik aslanım!" dedi.

İçeriye girdiler, uzunca bir koridorda yürüdüler. Üstü deriyle örtülmüş bir kapının önüne vardıklarında durdular, kapının yanındaki iskemlede orta yaşlı biri oturuyordu. Reşo gelişlerinin amacını, Okul Yönetmeniyle görüşmek istediğini, kendisinin onu beklediğini bildirdi adama. Adam, kapıdan içeriye girdi. Çok geçmeden çıktı, Reşo'ya "Girebilirsin" dedi, oturdu.

Mümin, koridorda kaldı. Ayakta bekliyordu Reşo'nun çıkmasını. Kapıcının kendisine göz gezdirmediğine şaşırdı. "Ne biçim adammış bu be!" diye düşündü. Ama yanına yaklaşıp bir şey demedi, adamı görmezlikten gelmeye, avluyu gösteren camda göz gezdirmeye, camın orada kendi görüntüsünü aranmaya başladı. Gün güneşliydi de camın orada kendini göremiyor, gözlerine avlu, avluda top oynayan bir öbek çocuk ilişiyordu.

"Seni okula kabul ettiler" dedi Reşo. Gözlerini çocukta gezdirdi, "Nasıl, hoşnut musun?" diye sordu.

Kapı açıldı, Reşo belirdi,

"Oldu!" dedi, "yürü yardımcıya gidelim!"

"Ne oldu!" diye sordu Mümin.

"Seni okula kabul ettiler. Ve burada yatıp kalkmanı, öğrenim görmeni elverişli gördüler." dedi Reşo. Gözlerini çocukta gezdirdi, "Nasıl, hoşnut musun?" diye sordu.

"Çok!" dedi Mümin. "Ya sen, sen nerede kalacaksın."

"Evimde!"

"Beni ziyarete gelir misin arasıra?"

"Gelirim. Eşo'ya haber salacağım, onu da mutlu kılacağım bu haberle."

Konuşmadan yürüdüler Yönetmen Yardımcısının odasının kapısına kadar. Yardımcı, kendilerini kapı önünde bekliyordu.

"Savaş çocuğu bu mu ?" diye sordu yönetmen yardımcısı.

"Bu!" dedi Reşo.

"Benimle gelin!" dedi adam ve koridorda ilk o yürümeye başladı, ardından öteküler de yürüdüler.

Koridoru kaplayan zil sesi uzun uzun çınlamıştı.

Sürecek

"Yarın sen de okula gideceksin" dedi badanacı çalışmasını sürdürerek

AFACANLAR

10

AFACANLAR

AFACANLAR

ANLADIM. BU TAŞ DA "KAHKAHA."YI YARATAN HAVA BOŞLUĞUNUN ETKİSİYLE DÖNÜYOR...

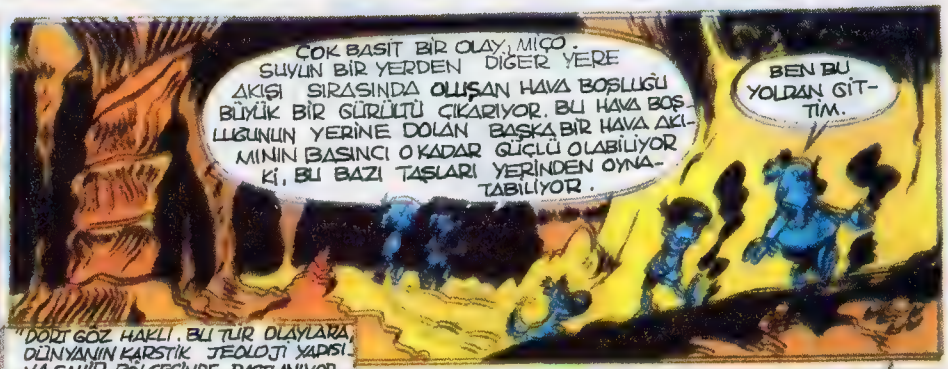
ÇOK BASİT BİR OLAY, MİÇO. SUYUN BİR YERDEN DİĞER YERE AKIŞI SIRASINDA OLUŞAN HAVA BOŞLUĞU BÜYÜK BİR GÜRÜLTÜ ÇIKARIYOR. BU HAVA BOŞLUĞUNUN YERİNE DOLAN BAŞKA BİR HAVA AKIMININ BASINCI O KADAR GÜÇLÜ OLABİLİYOR Kİ, BU BAZI TAŞLARI YERİNDEN OYNATABİLİYOR.
BEN BU YOLDAN GİTTİM.
"DÖRT GÖZ HAKLI. BU TÜR OLAYLARA, DÜNYANIN KARSTİK JEOLOJİ YAPISINA SAHİP BÖLGESİNDE RASTLANIYOR."

AMA DİKKAT ETMEK GEREK BİRAZ ÖTEMİZDE DERİN BİR ÇUKUR VAR. NEYSE Kİ BEN NEREDE OLDUĞUNU BİLİYORUM.

EYVAH!

TOPUZ! İYİ MİSİN?
İYİYİM, İYİYİM. AÇI PATLICANI KIRAĞI ÇALMAZ. SİZE ÇUKURUN DERİNLİĞİNİ GÖSTERMEK İSTEDİM YALNIZCA.

MADEM Kİ TEK YOL ORASI, BİZ DE İNELİM...
NE OLACAKSA OLSUN BAKALIM.

GÖRÜYORSUNUZ, NE KADAR KOLAY OLDU.

ÇOK BAKACISIN TOPUZ AMA... HEY!
NE VAR? BURNUM MU KİRLENMİŞ?

ŞU TAŞIN ÜZERİNE BAK!
?

BU ARKADAŞIMIZIN GÖMLEĞİ! DEMEK Kİ BURADAN GEÇMİŞ!

AFACANLAR

EVET! BU KARDEŞİMİN GÖMLEĞİ... GALİBA BAŞINA BİR ŞEY GELDİ...
YANILIYORSUN SANIRIM...

BU GÖMLEĞİN VARLIĞI, KARDEŞİNİN İYİ OLDUĞUNU GÖSTERİR... GÖMLEK YIRTILMAMIŞ, YAKINDA BULACAĞIMIZA EMİNİM.

İLK GEÇTİĞİMDE BU GÖMLEĞİ BURADA GÖRMEDİM, TUHAF DEĞİL Mİ?
SENİN GİBİ, LIYAKİK BİRİNİN GÖZÜNDEN KAÇMAZDI. ŞİMDİ ÇIKIŞI BULALIM BAKALIM.

İŞTE BURADA! AMA O DA NE? GEÇİT GENE KAPATILMIŞ!..

BU TAŞLAR KENDİ KENDİNE GİDİP GEÇİDİN AĞZINI KAPAMADI YA!
ŞUNLARI ÇIKARALIM YENİDEN.
BU MAĞARADA DOĞAL ŞEYLERİN YANINDA DOĞAL OLMAYAN BİR ŞEY VAR. BİRİSİ NEDEN SOĞUK ŞAKAYI SÜRDÜRMEK İSTİYOR?

OLDU, ŞİMDİ GEÇEBİLİRİZ...
DİKKAT ET! DIŞARIDA BİRİŞİ OLMASIN!

KİMSE YOK. HER ŞEY SAKİN... AMA
O DA NE?..
BIZDIK!

ÇABUK BURAYA GELİN!
ÇABUK OL TOPUZ! GEÇ KALIYORUZ!

NEDEN BİZE ACELE ETTİRDİN? HER ŞEY YOLUNDA GİBİ GÖRÜNÜYOR BURADA...
ŞU KAYIĞA BİR BAKSANIZA!..

SEN DEMEDİN Mİ, KÖYDEN GELİRKEN TEK KAYIK BİZE YETER DİYE...

EVET AMA, BİZ BEYAZ KAYIĞI ALMIŞ, KIRMIZIYI ÖBÜR KIYIDA BIRAKMIŞTIK...

AFACANLAR

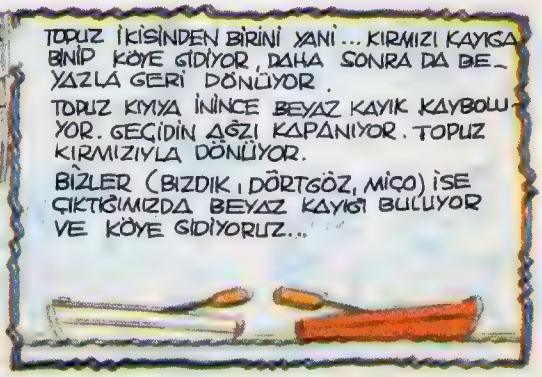

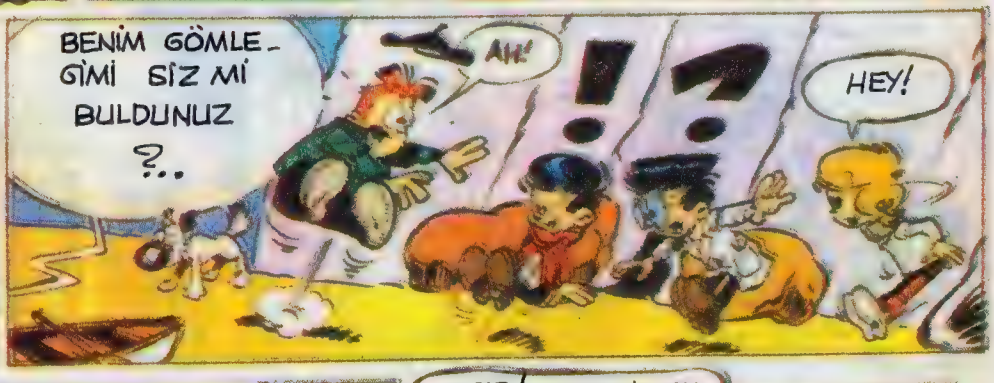

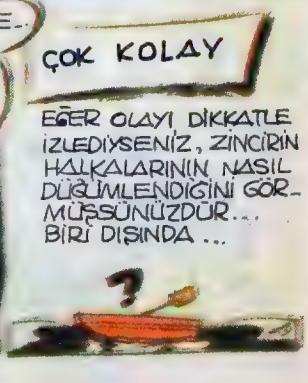

Sürecek

Yüz Yaşını Geçen Bir İnsan için Hergün Bir Armağandır

DÜNYA'NIN EN UZUN YAŞAYAN İNSANLARI

SOVYETLER BİRLİĞİ'nin güneyinde, Kafkas Dağları'nın yamaçlarında kurulmuş küçük bir köy vardır: **Kutol**. Burada **Khfaf Laşurya** adlı neşe dolu, dinç bir kadın yaşar. Ufak tefek, beyaz saçlı, yeri gelince espri yapabilen bir kadın. Bir bahar sabahı onu ziyarete gittim. Çocuklar domuzlar ve piliçlerin,ortalığı tozu dumana kattığı bir bahçede oturuyordu. Beni sıcak Gürcü görenekleriyle karşıladılar; önce doldurulan ilk votka bardaklarını birbirimizin sağlığına kaldırdık, sonra biraz şarapla sohbete başladık.

Yaşamından bazı şeyler anlatmaya başladı, belleği henüz yerinde olduğundan anlatacak o kadar çok anısı vardı ki... 130 yaşının üzerindeydi... 16 yaşındaki ilk evliliğini anlattı ilk önce; kocasını 20 yıl kadar sonra salgın bir hastalık sonucu kaybetmişti. 50 yaşına geldiğinde ise yeniden evlenmişti. Bir oğlu halen hemen yanındaki taş evde oturuyor, onun da yaşı 82.

Son anımsadığı olaylardan biri de 1910 yılındaki şiddetli kar yağışı. **"O zamanlar oğlum olgun bir erkekti, ben de 70 yaşındaydım. Kar 2 m.'den fazlaydı, elime küreği almış oğluma, damındaki karları temizlemesi için yardım ediyordum."**

Ya şimdi? Uzak bir köydeki akrabalarını ziyaretten yeni dönmüştü. Otobüse biniyor, gitmek istediği yere tek başına gidebiliyordu. 1940'larda, yüz yaşını geçtiğinde, köyün en hızlı çay yaprağı toplama rekorunu elinde tutuyordu.

Konuşurken sürekli sigara içiyordu, öyle ki sigarayı her ağzına götürüşte mutlaka içine çekiyordu. Sigara içmeye 1910 yılında başlamıştı ve 62 yıldır günde yaklaşık bir paket tüketiyordu, elbet sabah kahvaltısından önce bir yudum votkayı da ihmal etmeden.

Tıp adamları bölgedeki insanlarla ilgili araştırmalar yapıyorlar.

Bugün Amerika'da 56 yaşın yaşın üzerinde 20 milyon insan yaşamaktadır; bu, nüfusun yaklaşık % 10'udur. Fakat insan ömrünün bu göreceli durumu henüz tam anlamıyla anlaşılmış değildir: Bir yanda yaşamı kısaltan faktörler, diğer yanda **Khfaf Laşurya** gibi insanları oluşturan faktörler...

Dünyada öyle yerler vardır ki oralarda yaşayan insanlar en uygar toplumdakilerden bile daha uzun yaşayıp, dinç kalabilmektedirler. Geçtiğimiz iki yıl içinde, Ulusal Coğrafya Enstitüsü'nden sağladığım parasal destekle, uzun ömürlü insanların yaşadıkları yerlere gittim. Bu bölgeler birbirinden uzaktı, tek ortak noktaları dağlık olmalarıydı: Bunlar sırasıyla Ekvator'da **Vilcabamba**, Pakistan'ın kuzeydoğusunda Keşmir bölgesindeki **Hunza**, ve Sovyetler Birliği'nin güneyinde, Karadeniz'e kıyısı olan **Gürcistan**. Görüştüğüm 100 yaşın üzerindekilerin en yaşlısı olan **Khfaf Laşurya**, Gürcistan'da yaşayan **Abazalar**'dandı.

Fakat her şeye karşın, bir insanın 100 yaşından fazla olduğu nasıl anlaşılabilirdi? Yaşayan insanı "tarihlemenin" bir yolu olabilir miydi?

Vilcabamba'da toplum Katolik olduğundan, kilisenin tutmuş olduğu vaftiz kayıtları, öne sürülen bazı yaşları doğrulamaktadır. Bazılarının yaşı ise aile köklerinin saptanması ve

Devamı 38. sayfada

Dünyanın Dört Bucağından

Başlarafı 37. sayfada

aynı yaştaki arkadaş ile akrabalığının tanıklığıyla destekleniyordu. 1971 yılında yapılan bir nüfus sayımı, yalnızca 819 nüfuslu Vilcabamba'da 100 yaşın üzerinde 9 bireyin bulunduğunu göstermişti. Bunu Amerika Birleşik Devletleri'ne oranlarsak, yaklaşık 100.00 kişide 3 kişinin 100 yaşın üzerinde olduğu görülür.

Hunza'da (nüfus 40.000) yaş saptama problemi oldukça belirgindir. Hunzukurtlar, Çin ve Afganistan sınırlarına yakın yüksek vadilerde yaşarlar; diğer yörelere öylesine uzaktır ki, Buruşaski denen dillerinin dünyada konuşulan hiçbir dille benzerliği yoktur. Yazılı bir eserleri olmadığından, bu konuda araştırma yapmak zordur. Hunzaların "Mir"'i (Lider), toplumları hakkındaki kişisel bilgisine dayanarak bazı yaş problemlerini çözebilmektedir. Kısacası şahsen ben, Hunza'da tam bir yaş saptaması yapamadım.

Fakat 100 yaşın üzerindeki insanların en çok yaşadığı ve en iyi saptandığı yer şüphesiz Kafkaslar. Bu bölgedeki yaş saptamalarının doğru bir şekilde yapılması, özellikle Tbilisi'deki (Gürcistan) Yaşlılık Araştırmaları Merkezi Şefi Prof. G. E. Pitzkhelauri'nin öncülüğündeki yoğun ve özenli çalışmalar sayesinde olmuştur. Kendisiyle ilk karşılaştığımda uzun uzun yaş saptama yöntemlerinden bahsetmişti bana.

Bir defa, doğum tarihi belgeleri büyük bir güven ve emniyet içinde saklanıyordu. Kilisenin vaftiz ve doğum kayıtları ana kaynaktı. Fakat diğer belgelerden de kuşkusuz yararlanılmaktaydı. İkincisi, genellikle kolay doğrulanabilen evlilik yaşı, çocukların doğumu ve bu kuşağın şimdiki yaşları ile ilgili saptamalar. Üçüncü olarak, önemli olayların anıları; askerlik görevi, çarlık yönetimindeki değişiklikler, Rus-Türk Savaşı ve bazı yerel olaylar. (Kuraklık veya Lasurya'nın anımsadığı şiddetli kış gibi)

Son iki yaklaşımdan elde edilen sonuçların güvenirliği ne ölçüde olabilir? Prof. Pitzkhelauri bu soruya, yaşları doğum kayıtlarından bilinen 100 yaşın üzerindeki 704 kişinin ayrıca sorularla teste tabi tutulduğu şeklinde yanıt vermektedir. Sonuçlar, anket formu verilerek kendilerine soru yöneltilenlerin yaklaşık %95'inin doğru yaş verdiğini ortaya koymuştur.

Hunza'da yaşayanlar ilerlemiş yaşlarına rağmen günlük işlerini aksatmadan yapabiliyorlar (üstte). Uzun ömürlü insanların yaşadıkları bir başka bölge Vilcabamba'da her yüz kişiden biri 100 yaşın üzerinde (altta).

Khfaf Lasurya ile ilgili herhangi bir vaftiz kaydı olmadığından onunla konuşurken zihinsel hesaplamaları gözönünde tutmak zorunda kaldım. 130 yaşından fazla olduğunu daha önce söylemiştim. Onun hesaplamasına göre, babası 100, annesi 101 ya da 102 yaşına kadar yaşamışlardı. 7 kızkardeşi, 3 erkek kardeşi vardı, halen yaşayan bir kendisi kalmıştı, diğerleri ölmüştü. 52 yaşındayken doğan oğlu şimdi 82 yaşında (hesap: 82+52=134). 94 yıl önce, 1878'de sona eren Türk Savaşı sırasında 50 yaşındayken ikinci evliliğini yapmış. İlk kocası 1853-56 yılları arasındaki Kırım Savaşı'na katılmak üzere evden ayrıldığında Lasurya 20 yaşındaymış. (118+20=138) Kendinden 20 yaş kadar küçük olan erkek kardeşi 60 yaşında öldüğünde, yani 1910 yılında, Lasurya sigara içmeye başlamış (60+10+62=132). Kendinden iki yaş küçük olan ikinci kocası 28-30 yıl kadar önce öldüğünde 100 yaşının üzerindeymiş(100+29+2=131).

Bir Yudum Votka ile Yeni bir Gün Başlıyor:

Yaşına göre şaşırtıcı derecede dinç gözüken Lasurya, her sabah kahvaltıdan önce bir çay bardağı kadar votka, öğlen yemeğinden önce de bir bardak şarap içtiğini söylüyor. Sohbetimizi, elindeki şarap bardağını kaldırarak son verdi: **"Dünyadaki tüm kadınların huzurlu, rahat bir çalışma ortamı sağlamaları ve mutlu bir aile yaşamı sürmeleri dileğiyle..."**

1970 yılında yapılan bir nüfus sayımı, tüm kafkasya bölgesinde yaşayan 100 yaş ve üzeri insanlarının sayısının 4500-5000 arasında olduğunu göstermişti. Bunların 1844'ü (ya da her 100.000 kişiden 39'u) Gürcistan'da 2500'ü (ya da her 100.000 kişiden 63'ü) Azerbeycan'da yaşamaktadır.

Gürcistan'da son gecemdi. Beni de davet ettikleri bir akşam yemeğinde masada neler yoktu ki: Ekmek somunları, salatalar, soğanlar, domatesler, sarımsaklar, peynir, kızarmış piliçler, sos, haşlanmış koyun eti, pirzola... Meyve ve hamur işleri ise sofrayı tamamlayan diğer yiyecekler-di.

ALAN DA RAZI, SATAN DA... BAHİSÇİLER UMUTLARINI BİR BAŞKA YARIŞTAKİ SÜRPRİZE BAĞLIYORLAR, BEN DE ONLARIN PARALARINI DEĞERLENDİRİYORUM.
ŞU ANDA YALNIZ AVRUPA'DAKİ AT YARIŞLARINI DENETLEYEBİLİYORUM. AMA YAKINDA TÜM DÜNYAYI ELİME GEÇİRECEĞİM - ATLARIN NALLARINDAKİ TEK ÇİVİNİN HESABI BİLE BENDEN SORULACAK.
HERŞEYİ LONDRA'DAKİ BÜROMDAN YÖNETTİĞİMİ SANANLAR ALDANIYORLAR...
ASIL MERKEZİMİZİ GÖRSELER ŞAŞAKALIRLAR. HERŞEY BURADAN YÖNETİLİYOR. BÜYÜK TASARIMLAR BURADA GERÇEKLEŞTİRİLİYOR.
EN BÜYÜK SENSİN PATRON!
EVET. BENDEN BÜYÜK YOK. AMA BANA "PATRON" DEMEARTIK, MAJESTE DE!
AYNI ANDA LONDRA'DA...
TELEVİZYONDAKİ CEYAR'I DA GEÇTİ BU!..
O SIRADA ESRARENGİZ ŞİLEP YOLUNA DEVAM EDİYORDU...

BİR ŞEYLER GÖREBİLDİN Mİ, KURT?
KÂĞITLARI MİKROSKOBUN ALTINA YERLEŞTİRDİM.
ONLARI ULTRAVİYOLE, GAMA VE ENFRARUJ IŞINLARI ALTINDA İNCELEYECEĞİM. EĞER ÜZERİNDE YAZILI BİR ŞEY VARSA MUTLAKA GÖRÜRÜZ.
BİR IŞININ BULAMADIĞI İZİ, ÖBÜRÜ BULACAKTIR...
BAK BİR ŞEYLER ÇIKTI!
N.E.
İHTİYAR ŞİŞKO, BU YAPTIKLARINI GÖRSE, SENİNLE GURUR DUYARDI.
YANIK KÂĞIT PARÇALARINDA YAZILI OLANLARI OKUMA SİSTEMİNİ GELİŞTİREN KİŞİDEN SÖZ EDİYORDU.
BENİ ŞIMARTIYORSUN, AMA BEN BU SİSTEMİ YİRMİ YIL ÖNCE BULMUŞTUM.
YİRMİ YIL MI?
EVET KISKANÇ OKUL ARKADAŞIM DERSLERDE TUTTUĞUM NOTLARI YAKMIŞ. BAKIN BAKIN HARFLER ÇIKIYOR!
N.E. 3E 53N
NE 3E 53 N.
NE, KUZEYDOĞU DEMEK HERHALDE...
AFERİN KIZ, İLK KEZ AĞZINI AÇIP DOĞRU DÜRÜST BİR ŞEY SÖYLEDİN. COĞRAFYA TERİMİ GİBİ GÖRÜNÜYORSA DA BENCE BAŞKA ŞEYİ ANLATIYOR BU HARFLER VE RAKAMLAR. BELLİ BİR YERİ.
TABİİ YENİ ELDORADO, YANİ NEW ELDORADO.
ATLASI VERİR MİSİNİZ, LÜTFEN!
DOĞUYA 3 BOYLAM, KUZEYE 53 ENLEM..
AMA BURASI KUZEY DENİZİNDE BİR YER. SUDAN BAŞKA BİR ŞEY YOK...
SU HAYATTIR, BAYLAR. ORADA İLGİNÇ ŞEYLER BULACAĞIMIZA EMİNİM. GEMİYE GİDİYORUZ...

VRRRR
RRRRRR
RRRRRRR
BU OYUNCAK-
LAR DA AMMA
YAVAŞ ŞEYLER!..
PLİK!
HAH!
ŞİLEP DE
GÖRÜNDÜ!
BENİ İYİ
DİNLEYİN. YÜKLE-
ME SIRASINDA
HİÇBİRŞEY KIRILMA-
YACAK! ANLA-
ŞILDI MI?..
SONUNDA
İŞİN BİTİMİNE GEL-
DİK. ARTIK BENDEN
KİMSE SAYGIYLA
SÖZEDEMEYE-
CEK.

ŞİMDİ GÜCÜMÜ GÖSTERMENİN ZAMANI GELDİ. ARTIK DÜNYADA KİMSE BANA KARŞI KOYAMAZ...
ACABA, ÖYLE Mİ?..
JAMES BOND, ARABASININ MODELİNİ ÇALMAMIZA KIZACAK AMA FİKİR O KADAR GÜZELDİKİ DAYANAMAYIP KOPYE ETTİM.
DAHA ÖNCE DE O SENİ KOPYE ETMİŞTİ. ÖDEŞMİŞ OLDUNUZ, KURT!..
HARİTADA SU ÜZERİNDE HİÇ BİR ŞEY GÖRÜLMÜYOR. NE YAPACAĞIZ?
GÖRÜLMÜYOR MÜ? BU NE PEKİ?
AMAN TANRIM! BİR PETROL PLATFORMU!
TERK EDİLDİĞİ İÇİN HARİTADA GÖRÜLMÜYOR, AMA YIKILMADAN ÖNCE BİR MİLYONER NEDENSE ONU SATIN ALMIŞ...
BEEP! BEEP!

Sürecek

Milliyet
YAYINLARI

DÜNYANIN EN ÜNLÜ ÇİZGİ-ROMAN KAHRAMANI

RED KİT 'İN

ÖZEL ALBÜMLERİNİ SUNUYOR.

BU ALBÜMÜN 2000 ADETLİK BİR BÖLÜMÜ, BİRİNCİ HAMUR LÜKS KÂĞIDA BASILARAK, CİLTLİ VE NUMARALI OLARAK SATIŞA SUNULMUŞTUR

İLK ALBÜM: HARİKALAR SİRKİ

Milliyet Yayınları, Prof. Kâzım İsmail Gürkan Cad.
No: 10 Cağaloğlu-İSTANBUL

Sporun her dalında hep birlikte, daha başarılı bir gelecek için, el birliği... gönül birliği...

İşgüder

"İKİNCİ ADRESİNİZ"

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK